ព្រះ

ត្រៃបិដកបាលី

និង

សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ

អភធម្មបិដក

ធម្មសង្គណិ បឋមភាគ

៧៨

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṬAKA

DHAMMASAṄGAṆI

PAṬHAMABHĀGA

78

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី

សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេចព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួលពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខទៀតផង ជាភិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមជ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

Printed for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website:http://www.budaedu.org
Mobile Web: m.budaedu.org
This book is strictly for free distribution, it is not to be sold.
សម្រាប់ចែកជាធម្មទាន

សេចក្ដីណែនាំក្នុងការអាន

១) *ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។*

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរៈ **សម្ល** *ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ* **ល** *គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ* **ម** *ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ* **សម្ល** *។*

-ពាក្យបាលីៈ **តស្ស** *គឺ* **តស្ស** *។*

២) *ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ* (**ជួន-ណាត**) *ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។*

៣) *ចំពោះ* **សន្លឹកច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** *ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។*

អភិធម្មបិដក

ធម្មសង្គណិ បឋមភាគ

៧៨

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ

ធម្មសង្គណិយា បឋមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

មាតិកា

[១] កុសលា ធម្មា អកុសលា ធម្មា អព្យាកតា(១) ធម្មា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ធម្មា វិបាកា ធម្មា វិបាកធម្មធម្មា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ឧបាទិន្នុបាទានិយា ធម្មា អនុបាទិន្នុបាទានិយា ធម្មា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា(២) ធម្មា

---

១ ឱ. អព្យាកតា ។ ២ ឱ. ម. អនុបាទិណ្ណអនុបាទានិយា ។

អភិធម្មបិដក

ធម្មសង្គណិ បឋមភាគ

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

មាតិកា

[១] *ពួកធម៌ជាកុសល[១] ពួកធម៌ជាអកុសល[២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត[៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខវេទនា[៤] ពួកធម៌ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា[៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ[៦] ពួកធម៌ជាវិបាក[៧] ពួកធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ពួកធម៌មិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ពួកធម៌ដែលមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន[៨] ពួកធម៌ដែលមិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើម កាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌ដែលមិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ ដល់ឧបាទាន*

១ ធម៌ក្នុងទីនេះ សំដៅយកសភាវៈមិនមែនសត្វមិនមែនជីវិត,កុសល ក្នុងទីនេះ ប្រែថា ធម្មជាតមិនមានទោស ១ មានផលជាសុខ ១ បានខាងកុសលក្នុងភូមិទាំង ៤ គឺកាមាវចរភូមិ ១ រូបាវចរភូមិ ១ អរូបាវចរភូមិ ១ លោកុត្តរភូមិ ១ ។ ២ អកុសល ប្រែថា ធម្មជាតប្រកបដោយទោស ១ មានផលជាទុក្ខ ១ ។ ៣ អព្យាក្រឹត ព្រះមានបុណ្យមិនសម្តែងដោយសភាពជាកុសលនិងអកុសល អព្យាក្រឹតនេះ មានលក្ខណៈឥតផល ។ ៤ សោយអារម្មណ៍ជាទីសប្បាយ ។ ៥ សោយអារម្មណ៍ដ៏លំបាក ។ ៦ ឧបេក្ខាវេទនា ។ ៧ ផលរបស់កុសលនិងអកុសល ។ (ដីកា) ។ ៨ សេចក្តីប្រកាន់មាំ ។

សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា[១] ធម្មា សវិតក្កសវិចារា ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តា ធម្មា អវិតក្កាវិចារា[២] ធម្មា បីតិសហគតា ធម្មា សុខសហគតា ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ធម្មា អាចយគាមិនោ ធម្មា អបចយគាមិនោ ធម្មា នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ[៣] ធម្មា សេក្ខា ធម្មា អសេក្ខា ធម្មា នេវសេក្ខា នាសេក្ខា ធម្មា

---

១ ឱ. ម. អសង្កិលិដ្ឋអសង្កិលេសិកា។ ២ ឱ. ម. អវិតក្កអវិចារា។ ៣ ឱ. នេវាចយគាមិនោ ន អបចយគាមិនោ ។ ម. នេវាចយគាមិនាបចយគាមិនោ ។

ពួកធម៌ដែលសៅហ្មង ទាំងគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្ដីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្ដីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្ដីសៅហ្មង ពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទាំងប្រកបដោយវិចារៈ[១] ពួកធម៌គ្មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ពួកធម៌គ្មានវិតក្កៈទាំងគ្មានវិចារៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ[២] ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខ[៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា[៤] ពួកធម៌ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ[៥] ពួកធម៌ដែលត្រូវលះ ដោយភាវនា[៦] ពួកធម៌ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ពួកធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ពួកធម៌មានហេតុដែលត្រូវលះដោយភាវនា ពួកធម៌មានហេតុដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ពួកធម៌ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើងដោយកម្មក្កិលេស ពួកធម៌មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ពួកធម៌មិនមែនជាដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ពួកធម៌ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ពួកធម៌ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ពួកធម៌មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល មិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល

---

១ វិតក្កៈ ប្រែថា ត្រិះរិះ វិចារៈ ប្រែថា ពិចារណា ។ ៤ សេចក្ដីត្រេកអរឬឆ្អែតកាយ ឆ្អែតចិត្ត ។ ៣ សេចក្ដីសប្បាយកាយសប្បាយចិត្ត ។ ៤ សេចក្ដីព្រងើយកន្តើយជាកណ្ដាលមិនជាសុខ មិនជាទុក្ខ ។ ៥ ការឃើញ គឺសំដៅយកសោតាបត្តិមគ្គ ។ ៦ ការចម្រើន សំដៅយក សកទាគាមិមគ្គ អនាគាមិមគ្គ អរហត្តមគ្គ ។

បរិត្តា ធម្មា មហគ្គតា ធម្មា អប្បមាណា ធម្មា បរិត្តារម្មណា ធម្មា មហគ្គតារម្មណា ធម្មា អប្ប-មាណារម្មណា ធម្មា ហីនា ធម្មា មជ្ឈិមា ធម្មា បណីតា ធម្មា មិច្ឆត្តនិយតា ធម្មា សម្មត្តនិយតា ធម្មា អនិយតា ធម្មា មគ្គារម្មណា ធម្មា មគ្គ-ហេតុកា ធម្មា មគ្គាធិបតិនោ ធម្មា ឧប្បន្នា ធម្មា អនុប្បន្នា ធម្មា ឧប្បាទិនោ ធម្មា អតីតា ធម្មា អនាគតា ធម្មា បច្ចុប្បន្នា ធម្មា អតីតារម្មណា ធម្មា អនាគតារម្មណា ធម្មា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ធម្មា អជ្ឈត្តា ធម្មា ពហិទ្ធា ធម្មា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មា អជ្ឈត្តារម្មណា ធម្មា ពហិទ្ធារម្មណា ធម្មា អជ្ឈត្ត-ពហិទ្ធារម្មណា ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិឃា ធម្មា អនិទស្សនសប្បដិឃា ធម្មា អនិទស្សនាប្បដិឃា ធម្មា[១] ។

ពាវីសតិ តិកមាតិកា[២] ។

---

១ ឱ. ម. អនិទស្សនអប្បដិឃា ធម្មា ។ ២. ឱ តិកំ និដ្ឋិតំ ។ ម. តិកមាតិកា ។

អភិធម្មមាតិកា

ពួកធម៌មានសភាពតូចឆ្មារ ពួកធម៌ដល់នូវសភាពធំ ពួកធម៌ប្រមាណមិនបាន ពួកធម៌មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ពួកធម៌ដ៏ថោកទាប ពួកធម៌យ៉ាងកណ្តាល ពួកធម៌ដ៏ឧត្តម ពួកធម៌មានសភាពខុសនិងទៀង ពួកធម៌មានសភាពត្រូវនិងទៀង ពួកធម៌មិនទៀង ពួកធម៌មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ពួកធម៌មានមគ្គជាហេតុ ពួកធម៌មានមគ្គជាអធិបតី ពួកធម៌កើតឡើងហើយ ពួកធម៌មិនទាន់កើតឡើង ពួកធម៌ដែលប្រុងនឹងកើតឡើង ពួកធម៌ជាអតីត (កន្លងទៅហើយ) ពួកធម៌ជាអនាគត (មិនទាន់មកដល់) ពួកធម៌ជាបច្ចុប្បន្ន (កើតឡើងចំពោះមុខ) ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអតីត ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ពួកធម៌ជាខាងក្នុង ពួកធម៌ជាខាងក្រៅ ពួកធម៌ជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង និងខាងក្រៅ ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ និងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

ចប់ តិកមាតិកា ២២ ។

[២] ហេតូ ធម្មា ន ហេតូ ធម្មា សហេតុកា ធម្មា អហេតុកា ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ធម្មា ហេតុវិប្បយុត្តា ធម្មា ហេតូ ចេវ ធម្មា សហេតុកា ច សហេតុកា ចេវ ធម្មា ន ច ហេតូ ហេតូ ចេវ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ច ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា ន ច ហេតូ ន[១] ហេតូ ខោ បន ធម្មា សហេតុកាបិ អហេតុកាបិ ។

ហេតុគោច្ឆកំ ។

[៣] សប្បច្ចយា ធម្មា អប្បច្ចយា ធម្មា សង្ខតា ធម្មា អសង្ខតា ធម្មា សនិទស្សនា ធម្មា អនិទស្សនា ធម្មា សប្បដិឃា ធម្មា អប្បដិឃា ធម្មា រូបិនោ ធម្មា អរូបិនោ ធម្មា លោកិយា ធម្មា លោកុត្តរា ធម្មា

---

១ ឱ. នោ ។

[២] ពួកធម៌ជាហេតុ[១] ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌ប្រកបដោយហេតុ ពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ពួងធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ។

ចប់ ពួកហេតុ ។

[៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយបច្ច័យ[២] ពួកធម៌មិនមានបច្ច័យ ពួកធម៌មានបច្ច័យតាក់តែង ពួកធម៌ឥតបច្ច័យតាក់តែង ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ពួកធម៌ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ពួកធម៌មានរូប ពួកធម៌មិនមានរូប ពួកធម៌ជាលោកិយ[៣] ពួកធម៌ជាលោកុត្តរៈ[៤]

---

១ ឫសគល់ ឬថា មេនាំបណ្តាលឲ្យកើតផល ។ ២ បច្ច័យ ប្រែថា ជាដែនអាស្រ័យហើយប្រព្រឹត្តទៅនៃផល គឺជាហេតុនាំឲ្យកើតផលដូចគ្នានឹងហេតុ ។ ៣ លោកិយ ប្រែថា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោក ។ លោក-សព្ទ ក្នុងទីនេះ សំដៅយកវដ្ដៈ ។ ៤ លោកុត្តរៈ ប្រែថា ឆ្លងចាកលោក ។

អភិធម្មមាតិកា

កេនចិ វិញ្ញេយ្យា ធម្មា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ធម្មា ។

ចូឡន្តរទុកំ ។

[៤] អាសវា ធម្មា នោ អាសវា ធម្មា សាសវា ធម្មា អនាសវា ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា ធម្មា អាសវា ចេវ ធម្មា សាសវា ច សាសវា ចេវ ធម្មា នោ ច អាសវា អាសវា ចេវ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ច អាសវសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច អាសវា អាសវវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា សាសវាបិ អនាសវាបិ ។

អាសវគោច្ឆកំ ។

ពួកធម៌គួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយ គឺចក្ខុវិញ្ញាណឬសោតវិញ្ញាណជាដើម ពួកធម៌ដែលមិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយ ។

ចប់ ចូឡន្តរទុកៈ ។

[៤] *ពួកធម៌ជាអាសវៈ*[១] *ពួកធម៌មិនមែនជាអាសវៈ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ។*

ចប់ ពួកអាសវៈ ។

---

១ អាសវ-សព្ទនេះ ប្រែថា ហូរទៅគឺហូរទៅតាមចក្ខុទ្វារជាដើម ឬហូរតាមផ្លូវធម៌រហូតដល់គោត្រភូ ហូរតាមឱកាសរហូតដល់ភវគ្គព្រហ្ម មួយទៀត អាសវ-សព្ទ ជាឈ្មោះរបស់គ្រឿងត្រាំមានមេរ័យជាដើម អាសវធម៌ដូចគ្នានឹងមេរ័យជាដើមនោះ, មួយទៀត អាសវៈ ប្រែថា ញ៉ាំងសង្សារទុក្ខវែងឆ្ងាយឲ្យកើតឡើង មួយទៀត អាសវ-សព្ទជាឈ្មោះ អសុចិ គ្រឿងស្មោកគ្រោកទាំងពួង, សវ-សព្ទ ប្រែថា ហូរទៅ អសុចិ ហូរទៅជាប្រក្រតី ហៅថា អាសវៈ ។

[៥] សញ្ញោជនា ធម្មា នោ សញ្ញោជនា ធម្មា សញ្ញោជនិយា ធម្មា អសញ្ញោជនិយា ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ធម្មា សញ្ញោជនា ចេវ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ច សញ្ញោជនិយា ចេវ ធម្មា នោ ច សញ្ញោជនា សញ្ញោជនា ចេវ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ច សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច សញ្ញោជនា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា សញ្ញោជនិយាបិ អសញ្ញោជនិយាបិ ។

សញ្ញោជនគោច្ឆកំ ។

[៦] គន្ថា ធម្មា នោ គន្ថា ធម្មា គន្ថនិយា ធម្មា អគន្ថនិយា ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា ធម្មា គន្ថា ចេវ ធម្មា គន្ថនិយា ច

[៥] ពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈ (ធម៌ចងសត្វទុកក្នុងវដ្តៈ) ពួកធម៌មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ ឬសមគួរដល់សញ្ញោជនៈ ពួកធម៌មិនមែនជាប្រយោជន៍ ឬមិនសមគួរដល់សញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ជាសញ្ញោ-ជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈតែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ។

ចប់ ពួកសញ្ញោជនៈ ។

[៦] ពួកធម៌ជាគន្ថៈ (ធម៌ដោតក្រងសត្វទុកក្នុងវដ្តៈដោយអំណាចចុតិនិងបដិសន្ធិ) ពួកធម៌មិនមែនជាគន្ថៈ ពួកធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោត-ក្រង ពួកធម៌ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ពួកធម៌ប្រកបដោយគន្ថៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ ពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង

គន្ថនិយា ចេវ ធម្មា នោ ច គន្ថា គន្ថា ចេវ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ច គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច គន្ថា គន្ថវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា គន្ថនិយាបិ អគន្ថនិយាបិ ។

គន្ថគោច្ឆកំ ។

[៧] ឱឃា ធម្មា នោ ឱឃា ធម្មា ឱឃនិយា ធម្មា អនោឃនិយា ធម្មា ឱឃសម្បយុត្តា ធម្មា ឱឃវិប្បយុត្តា ធម្មា ឱឃា ចេវ ធម្មា ឱឃនិយា ច ឱឃនិយា ចេវ ធម្មា នោ ច ឱឃា ឱឃា ចេវ ធម្មា ឱឃសម្បយុត្តា ច ឱឃសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច ឱឃា ឱឃវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា ឱឃនិយាបិ អនោឃនិយាបិ ។

ឱឃគោច្ឆកំ ។

អភិធម្មមាតិកា

ពួកធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនជាគន្ថៈ ពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនជាគន្ថៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផង ។

ចប់ ពួកគន្ថៈ ។

[៧] ពួកធម៌ជាឱឃៈ (ធម៌ញ៉ាំងសត្វឲ្យលង់នៅក្នុងវដ្តៈ) ពួកធម៌មិនមែនជាឱឃៈ ពួកធម៌ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ដែលឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រកបដោយឱឃៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកឱឃៈ ពួកធម៌ជាឱឃៈផង ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ពួកធម៌ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនជាឱឃៈ ពួកធម៌ជាឱឃៈផង ប្រកបដោយឱឃៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឱឃៈ តែមិនមែនជាឱឃៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកឱឃៈ តែឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រាសចាកឱឃៈផង ឱឃៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ។

ចប់ ពួកឱឃៈ ។

[៨] យោគា ធម្មា នោ យោគា ធម្មា យោគនិយា ធម្មា អយោគនិយា ធម្មា យោគសម្បយុត្តា ធម្មា យោគវិប្បយុត្តា ធម្មា យោគា ចេវ ធម្មា យោគនិយា ច យោគនិយា ចេវ ធម្មា នោ ច យោគា យោគា ចេវ ធម្មា យោគសម្បយុត្តា ច យោគសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច យោគា យោគវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា យោគនិយាបិ អយោគនិយាបិ ។

យោគគោច្ឆកំ ។

[៩] នីវរណា ធម្មា នោ នីវរណា ធម្មា នីវរណិយា ធម្មា អនីវរណិយា ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា ធម្មា នីវរណា ចេវ ធម្មា នីវរណិយា ច នីវរណិយា ចេវ ធម្មា នោ ច នីវរណា នីវរណា ចេវ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ច

[៨] ពួកធម៌ជាយោគៈ (ធម៌ញ៉ាំងសត្វឲ្យជាប់នៅក្នុងវដ្ដៈ) ពួកធម៌មិនមែនជាយោគៈ ពួកធម៌ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រកបដោយយោគៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគៈ ពួកធម៌ជាយោគៈផង ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ពួកធម៌ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង តែមិនមែនជាយោគៈ ពួកធម៌ជាយោគៈផង ប្រកបដោយយោគៈផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយយោគៈ តែមិនមែនជាយោគៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគៈ តែយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ពួកធម៌ប្រាសចាកយោគៈផង ដែលយោគៈមិនគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លងផង ។

ចប់ ពួកយោគៈ ។

[៩] ពួកធម៌ជានីវរណៈ(ធម៌របរឹតចិត្តសត្វ) ពួកធម៌មិនមែនជានីវរណៈ ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយនីវរណៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ ពួកធម៌ជានីវរណៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ពួកធម៌ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង

នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច នីវរណា នីវរណវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា នីវរណិយាបិ អនីវរណិយាបិ ។

នីវរណគោច្ឆកំ ។

[១០] បរាមាសា ធម្មា នោ បរាមាសា ធម្មា បរាមដ្ឋា ធម្មា អបរាមដ្ឋា ធម្មា បរាមាសសម្បយុត្តា ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា ធម្មា បរាមាសា ចេវ ធម្មា បរាមដ្ឋា ច បរាមដ្ឋា ចេវ ធម្មា នោ ច បរាមាសា បរាមាសវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា បរាមដ្ឋាបិ អបរាមដ្ឋាបិ ។

បរាមាសគោច្ឆកំ ។

[១១] សារម្មណា ធម្មា អនារម្មណា ធម្មា ចិត្តា ធម្មា នោ ចិត្តា ធម្មា ចេតសិកា ធម្មា អចេតសិកា ធម្មា ចិត្តសម្បយុត្តា ធម្មា ចិត្តវិប្ប-យុត្តា ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋា ធម្មា ចិត្តវិសំសដ្ឋា ធម្មា

ពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ពួកធម៌ ប្រាសចាកនីវរណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ។

ចប់ ពួកនីវរណៈ ។

[១០] ពួកធម៌ជាបរាមាសៈ (សេចក្ដីប្រកាន់ខុស) ពួកធម៌មិនមែនជាបរាមាសៈ ពួកធម៌ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល (ធម៌ដែលជ្រោកជ្រាកដោយបរាមាសៈ) ពួកធម៌ដែលពួកបរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែល ពួកធម៌ប្រកបដោយបរាមាសៈ ពួកធម៌ដែលប្រាសចាកបរាមាសៈ ពួកធម៌ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ពួកធម៌គ្រាន់តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនជាបរាមាសៈ ពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ពួកធម៌ ប្រាសចាកបរាមាសៈផង បរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែលផង ។

ចប់ ពួកបរាមាសៈ ។

[១១] ពួកធម៌ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ពួកធម៌ មិនមានអារម្មណ៍ ពួកធម៌ជាចិត្ត ពួកធម៌មិនមែនជាចិត្ត ពួកធម៌ជាចេតសិក ពួកធម៌មិនមែនជាចេតសិក ពួកធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ពួកធម៌ ប្រាសចាកចិត្ត ពួកធម៌ច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំដោយចិត្ត

ចិត្តសមុដ្ឋានា ធម្មា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ធម្មា ចិត្តសហភុនោ ធម្មា នោ ចិត្តសហភុនោ ធម្មា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ធម្មា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ធម្មា អជ្ឈត្តិកា ធម្មា ពាហិរា ធម្មា ឧបាទា ធម្មា នោ ឧបាទា ធម្មា ឧបាទិន្នា ធម្មា អនុបាទិន្នា ធម្មា ។

មហន្តរទុកំ ។

[១២] ឧបាទានា ធម្មា នោ ឧបាទានា ធម្មា ឧបាទានិយា ធម្មា អនុបាទានិយា ធម្មា ឧបាទានសម្បយុត្តា ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ធម្មា ឧបាទានា ចេវ ធម្មា ឧបាទានិយា ច ឧបាទានិយា ចេវ ធម្មា នោ ច ឧបាទានា ឧបាទានា ចេវ ធម្មា

ពួកធម៌តាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌កើតជាមួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ពួកធម៌ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំមិនតាំងឡើង មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ពួកធម៌ច្រឡូកច្រឡំតាំងឡើង ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌មិនច្រឡូកច្រឡំ មិនតាំងឡើង មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ពួកធម៌ជាខាងក្នុង ពួកធម៌ជាខាងក្រៅ ពួកធម៌ជាឧបាទា (ឧបាទាយរូប) ពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទា ពួកធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ពួកធម៌ ដែលកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមមិនកាន់យកហើយ ។

ចប់ មហន្តរទុកៈ ។

[១២] ពួកធម៌ជាឧបាទាន (សេចក្តីប្រកាន់មាំ) ពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទាន ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបាទាន ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន ពួកធម៌ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ពួកធម៌ជាឧបាទាន

ឧបាទានសម្បយុត្តា ច ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច ឧបាទានា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា ឧបាទានិយាបិ អនុបាទានិយាបិ ។

ឧបាទានគោច្ឆកំ ។

[១៣] កិលេសា ធម្មា នោ កិលេសា ធម្មា សង្កិលេសិកា ធម្មា អសង្កិលេសិកា ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋា ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា ធម្មា កិលេសា ចេវ ធម្មា សង្កិលេសិកា ច សង្កិលេសិកា ចេវ ធម្មា នោ ច កិលេសា កិលេសា ចេវ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ច សង្កិលិដ្ឋា ចេវ ធម្មា នោ ច កិលេសា កិលេសា ចេវ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ច កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ ធម្មា នោ ច កិលេសា កិលេសវិប្បយុត្តា ខោ បន ធម្មា សង្កិលេសិកាបិ អសង្កិលេសិកាបិ ។

កិលេសគោច្ឆកំ ។

ផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទានផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ។

ចប់ ពួកឧបាទាន ។

[១៣] ពួកធម៌ជាកិលេស (ធម៌សៅហ្មង) ពួកធម៌ មិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌គួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌មិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ដែលសៅហ្មងហើយ ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មងហើយ ពួកធម៌ប្រកបដោយកិលេស ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស ពួកធម៌ជាកិលេសផង គួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផង ពួកធម៌គ្រាន់តែគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌ជាកិលេសផង សៅហ្មងហើយផង ពួកធម៌គ្រាន់តែសៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជាកិលេស ពួកធម៌ ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មង ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេសផង មិនគួរដើម្បីដល់នូវសេចក្តីសៅហ្មងផង ។

ចប់ ពួកកិលេស ។

[១៤] ទស្សនេន បហាតព្វា ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ធម្មា សវិតក្កា ធម្មា អវិតក្កា ធម្មា សវិចារា ធម្មា អវិចារា ធម្មា សប្បីតិកា ធម្មា អប្បីតិកា ធម្មា បីតិសហគតា ធម្មា ន បីតិសហគតា ធម្មា សុខសហគតា ធម្មា ន សុខសហគតា ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ធម្មា ន ឧបេក្ខាសហគតា ធម្មា កាមាវចរា ធម្មា ន កាមាវចរា ធម្មា រូបាវចរា ធម្មា ន រូបាវចរា ធម្មា អរូបាវចរា ធម្មា ន អរូបាវចរា ធម្មា បរិយាបន្នា ធម្មា អបរិយាបន្នា ធម្មា និយ្យានិកា ធម្មា

[១៤] ពួកធម៌ដែលគួរលះបង់ដោយទស្សនៈ (សោតាបត្តិមគ្គ) ពួកធម៌ដែលមិនគួរលះបង់ដោយទស្សនៈ ពួកធម៌ដែលគួរលះបង់ដោយភាវនា (មគ្គ ៣ ខាងលើ) ពួកធម៌ ដែលមិនគួរលះបង់ដោយភាវនា ពួកធម៌មានហេតុដែលគួរលះបង់ដោយទស្សនៈ ពួកធម៌មិនមានហេតុដែលគួរលះបង់ដោយទស្សនៈ ពួកធម៌មានហេតុដែលគួរលះបង់ដោយភាវនា ពួកធម៌មិនមានហេតុដែលគួរលះបង់ដោយភាវនា ពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ (ការត្រិះរិះ) ពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយវិចារៈ (ការពិចារណា) ពួកធម៌មិនមានវិចារៈ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ (ការត្រេកអរ) ពួកធម៌មិនមានបីតិ ពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយបីតិ ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយសុខ ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា ពួកធម៌មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ពួកធម៌ជាកាមាវចរ (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាម) ពួកធម៌មិនមែនជាកាមាវចរ ពួកធម៌ជារូបាវចរ (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរូប) ពួកធម៌មិនមែនជារូបាវចរ ពួកធម៌ជាអរូបាវចរ (ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអរូប) ពួកធម៌មិនជាអរូបាវចរ ពួកធម៌ជាបរិយាបន្នៈ (រាប់បញ្ចូលក្នុងតេភូមិកវដ្តៈ) ពួកធម៌ជាអបរិយាបន្នៈ ពួកធម៌ជានិយ្យានិកៈ (ធម៌កាត់នូវវដ្តមូល ធ្វើព្រះនិព្វានឲ្យជាអារម្មណ៍ ហើយចេញចាកវដ្តៈ)

១៣

សុត្តន្តមាតិកា

អនិយ្យានិកា ធម្មា និយតា ធម្មា អនិយតា ធម្មា សឧត្តរា ធម្មា អនុត្តរា ធម្មា សរណា ធម្មា អរណា ធម្មា ។

បិដ្ឋិទុកំ ។

អភិធម្មមាតិកា ។

សុត្តន្តមាតិកា

[១៤] វិជ្ជាភាគិនោ ធម្មា អវិជ្ជាភាគិនោ ធម្មា វិជ្ជូបមា ធម្មា វជិរូបមា ធម្មា ពាលា ធម្មា បណ្ឌិតា ធម្មា កាណ្ហា ធម្មា សុក្កា ធម្មា តបនិយា ធម្មា អតបនិយា ធម្មា អធិវចនា ធម្មា អធិវចនបថា ធម្មា និរុត្តិ ធម្មា និរុត្តិបថា ធម្មា បញ្ញត្តិ ធម្មា

ពួកធម៌មិនមែនជានិយ្យានិកៈ ពួកធម៌ទៀង ពួកធម៌មិនទៀង ពួកធម៌ប្រកបដោយឧត្តរៈ (ការរើឡើងនូវខ្លួន) ពួកធម៌មិនមានឧត្តរៈ ពួកធម៌ប្រកបដោយរណៈ (សត្រូវ) ពួកធម៌មិនមានរណៈ ។

ចប់ បិដ្ឋិទុកៈ ។

ចប់ អភិធម្មមាតិកា ។

សុត្តន្តមាតិកា

[១៥] *ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃវិជ្ជា ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃអវិជ្ជា ពួកធម៌ប្រៀបដូចផ្លេកបន្ទោរ*[១] *ពួកធម៌ប្រៀបដូចពេជ្រ*[២] *ពួកធម៌ពាល*[៣] *ពួកធម៌បណ្ឌិត*[៤] *ពួកធម៌ខ្មៅ*[៥] *ពួកធម៌ស*[៦] *ពួកធម៌ដុតកម្តៅ*[៧] *ពួកធម៌មិនដុតកម្តៅ ពួកធម៌ជាឈ្មោះ ពួកធម៌ជាគន្លងនៃឈ្មោះ ពួកធម៌ជានិរុត្តិ*[៨] *ពួកធម៌ជាគន្លងនៃនិរុត្តិ ពួកធម៌ជា*

---

១ ធម៌ដែលមានកម្លាំងរស្មីស្ទួចស្ទើង មិនអាចនឹងកម្ចាត់ងងឹត គឺកិលេសបាន ។ ២ ធម៌ដែលមានកម្លាំងរស្មីក្លៀវក្លាអាចនឹងកម្ចាត់ងងឹត គឺកិលេសបាន ។ ៣ ធម៌តាំងនៅក្នុងមនុស្សពាល ឬ ធ្វើមនុស្សឲ្យទៅជាពាលវិញ ។ ៤ ធម៌តាំងនៅក្នុងបណ្ឌិត ឬ ធ្វើមនុស្សឲ្យទៅជាបណ្ឌិតវិញ ។ ៥ ធម៌ធ្វើចិត្តឲ្យអាប់ឥតរស្មី ។ ៦ ធម៌ធ្វើចិត្តឲ្យមានរស្មីភ្លឺថ្លា ។ ៧ ធម៌ញុំាងសត្វឲ្យក្តៅក្នុងលោកនេះ និងលោកខាងមុខ ។ ៨ ប្រែថា ការពោលដោយមិនសល់ សំដៅយកពាក្យវិគ្គហៈ ឬ វិគ្រោះ អធិប្បាយប្រាប់ហេតុ ប្រាប់ផល ដូចពាក្យថា សភាវៈណាតាក់តែងសត្វ សភាវៈនោះ ហៅថាសង្ខារ ជាដើម ។

បញ្ញត្តិបថា ធម្មា នាមញ្ច រូបញ្ច អវិជ្ជា ច ភវតណ្ហា ច ភវទិដ្ឋិ ច វិភវទិដ្ឋិ ច សស្សតទិដ្ឋិ ច ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ច អន្តវាទិដ្ឋិ ច អនន្តវាទិដ្ឋិ ច បុព្វ-ន្តានុទិដ្ឋិ ច អបរន្តានុទិដ្ឋិ ច អហិរិកញ្ច អនោ-ត្តប្បញ្ច ហិរិ ច ឱត្តប្បញ្ច ទោវចស្សតា ច បាបមិត្តតា ច សោវចស្សតា ច កល្យាណមិត្តតា ច អាបត្តិកុសលតា ច អាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ច សមាបត្តិកុសលតា ច សមាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ច ធាតុកុសលតា ច មនសិការកុសលតា ច អាយ-តនកុសលតា ច បដិច្ចសមុប្បាទកុសលតា ច ឋានកុសលតា ច អដ្ឋានកុសលតា ច អាជ្ជវោ ច មទ្ទវោ ច ខន្តិ ច សោរច្ចញ្ច សាខល្យញ្ច

បញ្ញត្តិ ពួកធម៌ជាគន្លង់នៃបញ្ញត្តិ នាម[១] និង រូប[២] អវិជ្ជា[៣] និង ភវតណ្ហា[៤] ភវទិដ្ឋិ[៥] និងវិភវទិដ្ឋិ[៦] សស្សតទិដ្ឋិ[៧] និង ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ[៨] អន្តវាទិដ្ឋិ[៩] និង អនន្តវាទិដ្ឋិ[១០] បុព្វន្តានុទិដ្ឋិ[១១] និង អបរន្តានុទិដ្ឋិ[១២] សេចក្តីមិនខ្មាសបាប និង សេចក្តីមិនក្តៅនឹងបាប សេចក្តីខ្មាសបាប និងសេចក្តីក្តៅនឹងបាប ភាពនៃបុគ្គលប្រដៅក្រ និងភាពនៃបុគ្គលមានមិត្រអាក្រក់ ភាពនៃបុគ្គលប្រដៅងាយ និងភាពនៃបុគ្គលមានមិត្រល្អ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអាបត្តិ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកអាបត្តិ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងសមាបត្តិ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកសមាបត្តិ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងធាតុ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអាយតនៈ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងហេតុ និងសេចក្តីឈ្លាសក្នុងការមិនមែនជាហេតុ សេចក្តីត្រង់ និងសេចក្តីទន់ភ្លន់ សេចក្តីអត់សង្កត់ និងសេចក្តីស្ងួត សេចក្តីរាក់ទាក់

---

១ ប្រែថា ឈ្មោះ មួយទៀតថា ទន់ទោរឬបង្អោនទៅ ។ ២ ប្រែថា វិនាសឬលំបាក ។ ៣ ប្រែថា មិនដឹងអរិយសច្ចទាំង ៤ ។ ៤ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភព ឬ សេចក្តីប្រាថ្នាប្រកបដោយសស្សតទិដ្ឋិ ។ ៥ សេចក្តីយល់ឃើញថាសត្វកើតទៀត ហើយទៀង ។ ៦ សេចក្តីយល់ឃើញថាសត្វមិនកើតទៀត ។ ៧ សេចក្តីយល់ឃើញថា ខ្លួននិងលោកជាសភាវៈទៀង ។ ៨ សេចក្តីយល់ឃើញថា សត្វសូន្យមិនកើតទៀត ។ ៩ សេចក្តីយល់ឃើញថា លោកមានទីបំផុត ។ ១០ សេចក្តីយល់ឃើញថា លោកមិនមានទីបំផុត ។ ១១ សេចក្តីយល់ឃើញតាមចំណែកនៃខន្ធខាងដើម ។ ១២ សេចក្តីយល់ឃើញតាមចំណែកនៃខន្ធខាងចុង។

១៨

សុត្តន្តមាតិកា

បដិសន្ថារោ ច ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា ច ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា ច ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា ច ភោជនេ មត្តញ្ញុតា ច មុដ្ឋស្សច្ចញ្ច អសម្បជញ្ញញ្ច សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច បដិសង្ខានពលញ្ច ភាវនាពលញ្ច សមថោ ច វិបស្សនា ច សមថនិមិត្តញ្ច បគ្គាហនិមិត្តញ្ច បគ្គាហោ ច អវិក្ខេបោ ច សីលវិបត្តិ ច ទិដ្ឋិវិបត្តិ ច សីលសម្បទា ច ទិដ្ឋិសម្បទា ច សីលវិសុទ្ធិ ច ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ច ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ខោ បន យថាទិដ្ឋិស្ស ច បធានំ សំវេគោ ច សំវេជនិយេសុ ឋានេសុ សំវិគ្គស្ស ច យោនិសោ បធានំ អសន្តុដ្ឋតា ច កុសលេសុ ធម្មេសុ អប្បដិវានិតា ច បធានស្មឹ វិជ្ជា ច វិមុត្តិ ច ខយេ ញាណំ អនុប្បាទេ ញាណន្តិ ។

សុត្តន្តមាតិកា ។

មាតិកា និដ្ឋិតា ។

និងការស្រុះស្រួលទទួល ការមិនរក្សាទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ និងសេចក្តីមិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ការរក្សាទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ និងសេចក្តីដឹងប្រមាណក្នុងភោជន សេចក្តីភ្លេចស្មារតី និងសេចក្តីមិនដឹងខ្លួន ស្មារតី និងសេចក្តីដឹងខ្លួន កម្លាំងគឺការពិចារណា និងកម្លាំងភាវនា សមថៈ[១] និងវិបស្សនា[២] និមិត្តរបស់សមថៈ និងនិមិត្តនៃការផ្គងឡើង ការផ្គងឡើង និងសេចក្តីមិនរាយមាយ វិបត្តិនៃសីល និងវិបត្តិនៃទិដ្ឋិ ការបរិបូណ៌នៃសីល និងការបរិបូណ៌នៃទិដ្ឋិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃសីល និងសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ សេចក្តីបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ និងសេចក្តីព្យាយាមរបស់បុគ្គលដែលមានទិដ្ឋិសមគួរ សេចក្តីសង្វេគក្នុងទីដែលគួរសង្វេគទាំងឡាយ និងសេចក្តីព្យាយាមដោយឧបាយនៃបុគ្គលដែលមានសេចក្តីសង្វេគ សេចក្តីមិនសន្តោសក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ និងសេចក្តីមិនធូរថយក្នុងព្យាយាម វិជ្ជានិងវិមុត្តិ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌[៣] ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃកិលេស និងសេចក្តីដឹងក្នុងធម៌[៤] ដែលធ្វើកិលេសមិនឲ្យកើតឡើងទៀត ។

ចប់ សុត្តន្តមាតិកា ។

ចប់ មាតិកា ។

---

១ សភាវៈរម្ងាប់នូវធម៌ជាសត្រូវ ។ ២ ធម្មជាតិឃើញដោយអាការផ្សេង ៗ ។ ៣ អរិយមគ្គ ។ ៤ អរិយផល ។

បទភាជនីយំ

[១៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ សម្មា-វាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សទ្ធាពលំ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សតិពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ បញ្ញាពលំ

បទភាជនីយ

[១៦] *ពួកធម៌ជាកុសល ដូចម្ដេចខ្លះ ។ ចិត្តជាកាមាវចរ-កុសល ប្រកបដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្ដី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្ដី មានរសជាអារម្មណ៍ក្ដី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្ដី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬថា ប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ*

ហោតិ ហិរិពលំ ហោតិ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ អលោភោ ហោតិ អទោសោ ហោតិ អមោហោ ហោតិ អនភិជ្ឈា ហោតិ អព្យាបាទោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ឱត្តប្បំ ហោតិ កាយប្បស្សទ្ធិ[១] ហោតិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ[២] ហោតិ កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ កាយ-មុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយកម្មញ្ញតា ហោតិ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ កាយបាគុញ្ញតា ហោតិ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ កាយុជុកតា ហោតិ ចិត្តុជុកតា ហោតិ សតិ ហោតិ សម្បជញ្ញំ ហោតិ សមថោ ហោតិ វិបស្សនា ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ[៣] អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

---

១ ឱ. ម. កាយបស្សទ្ធិ ។ ២ ឱ. ម. ចិត្តបស្សទ្ធិ ។ ៣ ឱ. ម. សំផុសនា សំផុសិតត្តំ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្ដីស្ងប់កាយ សេចក្ដីស្ងប់ចិត្ត សេចក្ដីស្រាលកាយ សេចក្ដីស្រាលចិត្ត សេចក្ដីទន់កាយ សេចក្ដីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្ដីស្ទាត់កាយ សេចក្ដីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្ដីត្រង់កាយ សេចក្ដីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្ដីផ្គងឡើង សេចក្ដីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៧] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១៨] កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[១៩] កតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជានដា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

[២០] កតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[១៨] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់សេចក្ដីឆ្ងាញ់ពិសា និងសេចក្ដីសុខនោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១៩] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញា សេចក្ដីសម្គាល់ ភាពនៃសេចក្ដីសម្គាល់ ណា ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលសញ្ញានោះ ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២០] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចេតនា សេចក្ដីរិះគិត ភាពនៃការត្រិះរិះ ណា ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលចេតនានោះ ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

១៩

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[២១] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[២២] កាតមោ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ អយំ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

[២៣] កាតមោ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ យោ តស្មឹ សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា អយំ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[២១] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌មានផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២២] វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣] វិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការត្រួត-ត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្គងនូវចិត្ត ការសម្ញឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤] កាតមា តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បីតិ ចាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ អត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។

[២៥] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។

[២៦] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសា-ហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

[២៤] បីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្អែតចិត្ត សេចក្តីរីករាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបាននូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអររបស់ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥] សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈរបស់ចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈរបស់ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៦] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅរបស់ចិត្ត ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

២១

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[២៧] កតមំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធាពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២៨] កតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី[១] ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា[២] អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២៩] កតមំ តស្មឹ សមយេ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា[៣] សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

---

១ ឱ. ឧស្សោឡ្ហិ ។ ២ ឱ. ម. អនិក្ខិត្តឆន្ទតា ។ ៣ ឱ. ម. អសំមុស្សនតា ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[២៧] សទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨] វីរិយិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវីរិយិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩] សតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយ ៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០] កតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសា-ហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣១] កតមំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧប-លក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣០] *សមាធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការឋិតនៅរបស់ចិត្ត ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។*

[៣១] *បញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា សេចក្ដីដឹងសព្វ សេចក្ដីពិចារណា សេចក្ដីជ្រើសរើស សេចក្ដីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្ដីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីភ្លឺច្បាស់ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញគឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿងសស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។*

២៣

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[៣២] កតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៣] កតមំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិ-ន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[៣២] មនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ ភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌មានផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៣] សោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីផស្សៈនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតឡើងអំពីផស្សៈនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការយឺននៅ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានៃអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៥] កតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧប-លក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបា-សាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញា-បជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា-ទិដ្ឋិ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[៣៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ ។

[៣៥] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អសភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦] សម្មាសង្កប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសង្កប្បៈកើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរ-ក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្ប-គ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។

[៣៨] កតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលា-បនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។

[៣៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសា-ហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[៣៧] សម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាត មិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ចុះនូវធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាវាយាមៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨] សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយ ៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មា-សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩] សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០] កតមំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធាពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។

[៤១] កតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។

[៤២] កតមំ តស្មឹ សមយេ សតិពលំ ហោតិ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។

[៤០] សទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤១] វិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយិន្ទ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤២] សតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយ ៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

២៧

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[៤៣] កតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។

[៤៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជានកា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[៤៣] សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់-រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤៤] បញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា សេចក្ដីដឹងសព្វ សេចក្ដីពិចារណា សេចក្ដីជ្រើសរើស សេចក្ដីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្ដីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីភ្លឺច្បាស់ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញគឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤៥] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ហិរិយតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។

[៤៦] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្វេន ឱត្តប្បតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ ។

[៤៧] កាតមោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អលោភោ ហោតិ ។

[៤៥] ហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤៦] ឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត ដោយវត្ថុដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤៧] អលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិនត្រេកត្រអាល ការមិនសម្លឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

២៩

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[៤៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ អទ្ទុសនា[១] អទ្ទុសិតត្តំ អព្យាបាទោ អព្យាបជ្ជោ អទោសោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អទោសោ ហោតិ ។

[៤៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ អមោហោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជានានា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អមោហោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អមោហោ ហោតិ ។

---

១ ឱ. ម. អទុស្សនា ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[៤៨] អទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ដ សេចក្ដីមិនប្រទូស្ដ ការមិនព្យាបាទ សេចក្ដីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤៩] អមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា សេចក្ដីដឹងសព្វ សេចក្ដីពិចារណា សេចក្ដីជ្រើសរើស សេចក្ដីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការសម្គាល់ សេចក្ដីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីភ្លឺច្បាស់ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿងសស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងធ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ គឺអមោហៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអមោហៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០] កតមា តស្មឹ សមយេ អនភិជ្ឈា ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អនភិជ្ឈា ហោតិ ។

[៤១] កតមោ តស្មឹ សមយេ អព្យាបាទោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ អទុស្សនា អទុស្សិតត្តំ អព្យាបានា អព្យាបជ្ជោ អទោសោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អព្យាបាទោ ហោតិ ។

[៤២] កតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជា-នា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោ-សល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី

[៩០] អនភិជ្ឈា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិនត្រេកត្រអាល ការមិនសម្ងឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអនភិជ្ឈា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩១] អព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអព្យាបាទ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩២] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី

មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសា- ទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោ- តោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[៤៣] កតមា តស្មឹ សមយេ ហិរិ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ហិរិយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា អយំ តស្មឹ សមយេ ហិរិ ហោតិ ។

[៤៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្វេន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បំ ហោតិ ។

ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្ទួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿងសស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៥៣] ហិរិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាសដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៥៤] ឱត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត ដោយវត្ថុដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឱត្តប្បៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩៥] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បស្សទ្ធិ បដិប្បស្សទ្ធិ[១] បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។

[៩៦] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បស្សទ្ធិ បដិប្បស្សទ្ធិ បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។

[៩៧] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយលហុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស លហុតា លហុបរិណាមតា អទន្ធនតា អវិត្ថនតា អយំ តស្មឹ សមយេ កាយលហុតា ហោតិ ។

១ ឱ. ម. បដិបស្សទ្ធិ ។

[៥៥] សេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីរម្ងាប់ ការស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ សេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៥៦] សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីរម្ងាប់ ការស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៥៧] សេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្រាល ការបង្អោនទៅរហ័ស សេចក្តីមិនយឺតយូរ សេចក្តីមិនទំរន់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុង សម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាលកាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[៥៨] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តលហុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស លហុតា លហុបរិណាមតា អទន្ធនតា អវិត្ថនតា អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តលហុតា ហោតិ ។

[៥៩] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយមុទុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាក្ខន្ធស្ស សញ្ញាក្ខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខលតា អកឋិនតា អយំ តស្មឹ សមយេ កាយមុទុតា ហោតិ ។

[៦០] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តមុទុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខលតា អកឋិនតា អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តមុទុតា ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[៥៨] សេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្រាល ការបង្អោនទៅដោយរហ័ស សេចក្តីមិនយឺតយូរ សេចក្តីមិនទំរន់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៥៩] សេចក្តីទន់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីទន់ សេចក្តីទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរបឹង ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នៃសេចក្តីទន់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦០] សេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីទន់ សេចក្តីទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរបឹង ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦១] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយកម្មញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាក្ខន្ធស្ស សញ្ញាក្ខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញត្តំ កម្មញ្ញភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ កាយកម្មញ្ញតា ហោតិ ។

[៦២] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញត្តំ កម្មញ្ញភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ ។

[៦៣] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយបាគុញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាក្ខន្ធស្ស សញ្ញាក្ខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បគុណតា បគុណត្តំ បគុណភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ កាយបាគុញ្ញតា ហោតិ ។

[៦១] កាយគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្ដីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះកាយគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦២] ចិត្តគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្ដីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តគួរដល់ការងារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៣] សេចក្ដីស្ទាត់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការស្ទាត់ សេចក្ដីស្ទាត់ សភាពស្ទាត់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីស្ទាត់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[៦៤] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បគុណតា បគុណត្តំ បគុណភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ ។

[៦៥] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយុជុកតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស ឧជុតា ឧជុកតា អជិម្ហតា អវង្កតា អកុដិលតា អយំ តស្មឹ សមយេ កាយុជុកតា ហោតិ ។

[៦៦] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តុជុកតា ហោតិ ។ យេ តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស ឧជុតា ឧជុកតា អជិម្ហតា អវង្កតា អកុដិលតា អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តុជុកតា ហោតិ ។

[៦៧] កតមា តស្មឹ សមយេ សតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ អយំ តស្មឹ សមយេ សតិ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[៦៤] សេចក្ដីស្ងាត់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការស្ងាត់ សេចក្ដីស្ងាត់ សភាពស្ងាត់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីស្ងាត់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៥] សេចក្ដីត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការត្រង់ សេចក្ដីត្រង់ ការមិនវៀច មិនកោង មិនរំពត់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីត្រង់កាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៦] សេចក្ដីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការត្រង់ សេចក្ដីត្រង់ ការមិនវៀច មិនកោង មិនរំពត់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីត្រង់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៧] សតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីរលឹក សេចក្ដីរលឹករឿយ ៗ សេចក្ដីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៨] កតមំ តស្មឹ សមយេ សម្មប្បធានំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជានជា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧប-លក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញា-បាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញា-បជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សម្បជញ្ញំ ហោតិ ។

[៦៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ សមថោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហ-ដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ សមថោ ហោតិ ។

[៦៨] សម្បជញ្ញៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្ដីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្ដីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្ដីភ្លឺច្បាស់ សេចក្ដីគិត ការយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងធ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្បជញ្ញៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៦៩] សមថៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្ដីស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមថៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

៣៧

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ

[៧០] កតមា តស្មឹ សមយេ វិបស្សនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ តស្មឹ សមយេ វិបស្សនា ហោតិ ។

[៧១] កតមោ តស្មឹ សមយេ បគ្គាហោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ អយំ តស្មឹ សមយេ បគ្គាហោ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ បទភាជនីយ

[៧០] វិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងធ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិបស្សនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧១] សេចក្តីផ្គងឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ឃ្មាតខ្មី ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយិន្ទ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីផ្គងឡើង កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧២] កតមោ តស្មឹ សមយេ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។

[៧៣] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បទភាជនីយំ និដ្ឋិតំ ។

បឋមភាណវារំ ។

[៧៤] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារោ ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ

[៧២] សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការបិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណាក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៣] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ រមែងកើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ បទភាជនីយ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ។

[៧៤] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥

៣៩

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ឯកា វេទនា ហោតិ ឯកា សញ្ញា ហោតិ ឯកា ចេតនា ហោតិ ឯកំ ចិត្តំ ហោតិ ឯកោ វេទនាខន្ធោ ហោតិ ឯកោ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ ឯកោ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ឯកោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ហោតិ ឯកំ មនាយតនំ ហោតិ ឯកំ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឯកា មនោវិញ្ញាណ-ធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[៧៨] កតមេ តស្មឹ សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ វេទនា-ខន្ធោ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធោ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ កោដ្ឋាសវារៈ

ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ចិត្ត ១ វេទនាខន្ធ ១ សញ្ញាខន្ធ ១ សង្ខារក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ មនាយតនៈ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[៧៥] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនា-ខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ។ វេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេច-ក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កាតមោ តស្មឹ សមយេ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា សញ្ជានដា សញ្ជា-និតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ ។ កាតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារា បីតិ ចិត្តស្សេកា-គ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វិរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលំ វិរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិ-ពលំ ឱត្តប្បពលំ អលោភោ អទោសោ អមោហោ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទោ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បំ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ កាយលហុតា ចិត្ត-លហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្មញ្ញតា

សញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញា សេចក្ដីសម្គាល់ សេចក្ដីចាំបាន ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្ដីស្ងប់កាយ សេចក្ដីស្ងប់ចិត្ត សេចក្ដីស្រាលកាយ សេចក្ដីស្រាលចិត្ត សេចក្ដីទន់កាយ សេចក្ដីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ

៤១

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញតា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតា សតិ សម្បជញ្ញំ សមថោ វិបស្សនា បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ អយំ តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ឥមេ តស្មឹ សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ។

កុសលជាកាមាវចរ កោដ្ឋាសវារៈ

ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ទាត់កាយ សេចក្តីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្គង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះពួកខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៦] កតមានិ តស្មឹ សមយេ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ។ មនាយតនំ ធម្មាយតនំ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ មនាយតនំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយ-តនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា ម-នោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនាយតនំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។ ឥមានិ តស្មឹ សមយេ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ។

[៧៧] កតមា តស្មឹ សមយេ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញា-ណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ

[៧៦] អាយតនៈ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ ។ មនាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ធម្មាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះអាយតនៈ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៧] ធាតុ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ

អយំ តស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ ធម្មធាតុ ហោតិ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ អយំ តស្មឹ សមយេ ធម្មធាតុ ហោតិ ។ ឥមា តស្មឹ សមយេ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ ។

[៧៨] កតមេ តស្មឹ សមយេ តយោ អាហារា ហោន្តិ ។ ផស្សាហារោ មនោសញ្ចេតនាហារោ វិញ្ញាណាហារោ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សាហារោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សាហារោ ហោតិ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ មនោសញ្ចេតនាហារោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ មនោសញ្ចេតនាហារោ ហោតិ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណាហារោ ហោតិ ។

នេះមនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ធម្មធាតុកើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះធាតុ ២ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៨] អាហារ ៣ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សាហារ មនោសញ្ចេតនាហារ វិញ្ញាណាហារ ។ ផស្សាហារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សាហារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ មនោសញ្ចេតនាហារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការតាក់តែងណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនោសញ្ចេតនាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ វិញ្ញាណាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ អយំ តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណាហារោ ហោតិ ។ ឥមេ តស្មឹ សមយេ តយោ អាហារា ហោន្តិ ។

[៧៩] កាតមានិ តស្មឹ សមយេ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ កាតមំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធា-ពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ កាតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

ចិត្ត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិញ្ញាណាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះអាហារ ៣ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៧៩] ឥន្ទ្រិយ ៨ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិ-ន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ជំនឿ សេចក្ដីជឿ សេចក្ដីជឿស៊ប់ សេចក្ដីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធា-ពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ វីរិយិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សា-ហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុ-សនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ ក-តមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ កោដ្ឋាសវារៈ

ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្ដីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះ នូវសេចក្ដីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយិន្ទ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិរិយិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីរលឹក សេចក្ដីរលឹករឿយ ៗ សេចក្ដីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មា-សតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សមាធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។

យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្វេងឃ្វាង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្វេងឃ្វាង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ មនិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

៤៧

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ កាតមំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ កាតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ ឥមានិ តស្មឹ សមយេ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ។

កុសលជាកាមាវចរ កោដ្ឋាសវារៈ

ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតិផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ សោមនស្សិ-ន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការរស់នៅ ការឃើនទៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សា នៃអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះឥន្ទ្រិយ ៨ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៨០] កតមំ តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ។ វិតក្កោ វិចារោ បីតិ សុខំ ចិត្តស្សេកគ្គតា ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ អយំ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា អយំ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បីតិ បាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ អត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ សមយេ សុខំ ហោតិ ។

[៨០] ឈាន ប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វិតក្កៈ ១ វិចារៈ ១ បីតិ ១ សុខ ១ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ១ ។ វិតក្កៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្គងនូវចិត្ត ការសម្លឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្អែតចិត្ត សេចក្តីរីករាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបាននូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអររបស់ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សរបស់ចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ ឥទំ តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ។

[៨១] កតមោ តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ

ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយរបស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៨១] មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ សេចក្តីកំណត់ សេចក្តីកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្នុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ

អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ កាត-
មោ តស្មឹ សមយេ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ ។
យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ
អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា ស-
ម្មាសង្កប្បោ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសង្កប្បោ
ហោតិ ។ កាតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាវាយាមោ
ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ
វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយា-
មោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិល-
បរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្ប-
គ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ
អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។
កាតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។

នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ សម្មាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ សម្មាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះ នូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ សម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុ-សនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។ កាតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសា-ហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ។

[៨២] កាតមានិ តស្មឹ សមយេ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ ។ សទ្ធាពលំ វីរិយពលំ សតិពលំ ស-មាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិពលំ ឱត្តប្បពលំ ។ កាតមំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។

សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយ ៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសតិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសមាធិ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៨២] ពលៈ ៧ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ធា-ពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ ។ សទ្ធាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។

យា តស្មឹ សមយេ សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធាពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។

ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ សេចក្តីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វីរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាតខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវីរិយពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ សតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយ ៗ សេចក្តីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកឃើញ ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មា-សតិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

៤៣

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

កតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសា-ហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញា-បាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញា-បជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញាពលំ ហោ-តិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។

សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ របស់ចិត្ត សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ចិត្ត គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សមាធិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បញ្ញាពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា សេចក្ដីដឹងសព្វ សេចក្ដីពិចារណា សេចក្ដីជ្រើសរើស សេចក្ដីពិចារណាធម៌ សេចក្ដីកំណត់ សេចក្ដីកត់សម្គាល់ សេចក្ដីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្ដីភ្លឺច្បាស់ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែ-នាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្ទួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ ហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។

យំ តស្មឹ សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ហិរិយតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។ កាតមំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បតិ ឱតប្បិតព្វេន ឱត្តប្បតិ ចាបកានំ អកុស-លានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ ។ ឥមានិ តស្មឹ សមយេ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ ។

[៨៣] កាតមេ តស្មឹ សមយេ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ។ អលោភោ អទោសោ អមោហោ ។ កាតមោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ អលុព្ភ-ជា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជជា អសា-រជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អលោភោ ហោតិ ។

ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ឱត្តប្បពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុតដោយវត្ថុដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការជួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឱត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះពលៈ ៧ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៣] ហេតុ ៣ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ ។ អលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិនត្រេកត្រអាល ការមិនសម្លឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូលណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអលោភៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

៤៤

កតមោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ អទុស្សនា អទុស្សិតត្តំ អព្យាបាទោ អព្យាបជ្ជោ អទោសោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អទោសោ ហោតិ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ អមោហោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជា-ននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខ-ណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោ-សល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេ-ធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបា-សាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញា-បជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មា-ទិដ្ឋិ អមោហោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អមោហោ ហោតិ ។ ឥមេ តស្មឹ សមយេ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ។

កុសលជាកាមាវចរ កោដ្ឋាសវារៈ

អទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអទោសៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ អមោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ សេចក្តីកំណត់ សេចក្តីកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ អមោហៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអមោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះហេតុ ៣ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៤] កតមោ តស្មឹ សមយេ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។

[៨៥] កតមា តស្មឹ សមយេ ឯកា វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទ-យិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកា វេទនា ហោតិ[១] ។

[៨៦] កតមា តស្មឹ សមយេ ឯកា សញ្ញា ហោ-តិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា សញ្ជានជា សញ្ជានិ-តត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកា សញ្ញា ហោតិ[២] ។

[៨៧] កតមា តស្មឹ សមយេ ឯកា ចេតនា ហោ-តិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេត-យិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកា ចេតនា ហោតិ[៣] ។

---

១ ២ ៣ ឥមានិ បទភាជនានិ បុរិមេហិ ន សមេន្តិ ។ តត្ថ ហិ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណ-ធាតុសម្ផស្សជន្តិ ច តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជាតិ ច ទិស្សតិ ។ តស្មា តត្ថ អតិរេកំ វា ឥធ ឩនំ វា សិយា ។

[៨៤] ផស្សៈ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៥] វេទនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៦] សញ្ញា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា សេចក្តីសម្គាល់ សេចក្តីចាំបាន ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៧] ចេតនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការតាក់តែង ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

[៨៨] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ ចិត្តំ ហោតិ ។

[៨៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ ឯកោ វេទនា-ខន្ធោ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកោ វេទនាខន្ធោ ហោតិ ។

[៩០] កតមោ តស្មឹ សមយេ ឯកោ សញ្ញា-ខន្ធោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា សញ្ជានតា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកោ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ កោដ្ឋាសវារៈ

[៨៨] ចិត្ត ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចិត្ត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ហូទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៨៩] វេទនាខន្ធ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩០] សញ្ញាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញា សេចក្ដីសម្គាល់ សេចក្ដីចាំបាន ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញាខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩១] កតមោ តស្មឹ សមយេ ឯកោ សង្ខា-
រក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ
វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ
សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ
សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មា-
សតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលំ វីរិយពលំ សតិពលំ
សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិពលំ ឱត្តប្បពលំ អលោ-
ភោ អទោសោ អមោហោ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទោ
សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បំ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ
កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុ-
តា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញ-
តា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតា សតិ
សម្បជញ្ញំ សមថោ វិបស្សនា បគ្គាហោ អវិក្ខេ-
បោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ
បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនា-
ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ
តស្មឹ សមយេ ឯកោ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។

[៩១] សង្ខារក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតា របស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញតា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតា សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ សង្ខារក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ កាមាវចរេ កោដ្ឋាសវារោ

[៩២] កតមោ តស្មឹ សមយេ ឯកោ វិញ្ញា-
ណក្ខន្ធោ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ
មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ
មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោ-
វិញ្ញាណធាតុ អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកោ វិញ្ញា-
ណក្ខន្ធោ ហោតិ ។

[៩៣] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ មនាយតនំ
ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ
មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ
មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោ-
វិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ មនាយតនំ
ហោតិ ។

[៩៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ មនិន្ទ្រិយំ
ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ
ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ
វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ
ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ កោដ្ឋាសវារៈ

[៩២] វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩៣] មនាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩៤] មនិន្ទ្រិយ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ថ្លាស្អាត គឺមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩៥] កតមា តស្មឹ សមយេ ឯកា មនោ-
វិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ
មនោ មានសំ ។ បេ ។ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ
អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ
ហោតិ ។

[៩៦] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ ធម្មាយតនំ
ហោតិ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ
ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។

[៩៧] កតមា តស្មឹ សមយេ ឯកា ធម្មធាតុ
ហោតិ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ
អយំ តស្មឹ សមយេ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ ។

[៩៨] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ
អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា
កុសលា ។

កោដ្ឋាសវារំ ។

[៩៥] មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគិត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនោវិញ្ញាណធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩៦] ធម្មាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មាយតនៈ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[៩៧] ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៩៨] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ កោដ្ឋាសវារៈ ។

កុសលេ កាមាវចរេ សុញ្ញតវារោ

[៩៩] តស្មិំ ខោ បន សមយេ ធម្មា ហោន្តិ ខន្ធា ហោន្តិ អាយតនានិ ហោន្តិ ធាតុយោ ហោន្តិ អាហារា ហោន្តិ ឥន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឈានំ ហោតិ មគ្គោ ហោតិ ពលានិ ហោន្តិ ហេតូ ហោន្តិ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វេទនាខន្ធោ ហោតិ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ វិញ្ញា-ណក្ខន្ធោ ហោតិ មនាយតនំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ធម្មាយតនំ ហោតិ ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១០០] កតមេ តស្មិំ សមយេ ធម្មា ហោន្តិ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធោ ឥមេ តស្មិំ សមយេ ធម្មា ហោន្តិ ។

[១០១] កតមេ តស្មិំ សមយេ ខន្ធា ហោន្តិ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធោ ឥមេ តស្មិំ សមយេ ខន្ធា ហោន្តិ ។

កុសលជាកាមាវចរ សុញ្ញតវារៈ

[៩៩] ពួកធម៌ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ពួកខន្ធ ពួកអាយតនៈ ពួកធាតុ ពួកអាហារ ពួកឥន្ទ្រិយ ឈាន មគ្គ ពួកពលៈ ពួកហេតុ ផស្សៈ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មាយតនៈ ធម្មធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ ដទៃ ណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យ នោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១០០] ពួកធម៌ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ កើត មានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០១] ពួកខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកខន្ធ កើត មានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០២] កតមានិ តស្មឹ សមយេ អាយតនានិ ហោន្តិ ។ មនាយតនំ ធម្មាយតនំ ឥមានិ តស្មឹ សមយេ អាយតនានិ ហោន្តិ ។

[១០៣] កតមា តស្មឹ សមយេ ធាតុយោ ហោន្តិ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ ឥមា តស្មឹ សមយេ ធាតុយោ ហោន្តិ ។

[១០៤] កតមេ តស្មឹ សមយេ អាហារា ហោន្តិ ។ ផស្សាហារោ មនោសញ្ចេតនាហារោ វិញ្ញាណាហារោ ឥមេ តស្មឹ សមយេ អាហារា ហោន្តិ ។

[១០៥] កតមានិ តស្មឹ សមយេ ឥន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ។ សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមា-ធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយំ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ជីវិ-តិន្ទ្រិយំ ឥមានិ តស្មឹ សមយេ ឥន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ។

[១០៦] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឈានំ ហោតិ ។ វិតក្កោ វិចារោ បីតិ សុខំ ចិត្តស្សេកគ្គតា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឈានំ ហោតិ ។

[១០២] ពួកអាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ នេះពួកអាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[១០៣] ពួកធាតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ធម្មធាតុ នេះពួកធាតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០៤] ពួកអាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សាហារ មនោសញ្ចេតនាហារ វិញ្ញាណាហារ នេះពួកអាហារ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០៥] ពួកឥន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិ-ន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ នេះពួកឥន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[១០៦] ឈាន កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត នេះឈាន កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

៦៣

កុសលេ កាមាវចរេ សុញ្ញតវារោ

[១០៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ មគ្គោ ហោតិ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ មគ្គោ ហោតិ ។

[១០៨] កតមានិ តស្មឹ សមយេ ពលានិ ហោន្តិ ។ សទ្ធាពលំ វីរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិពលំ ឱត្តប្បពលំ ឥមានិ តស្មឹ សមយេ ពលានិ ហោន្តិ ។

[១០៩] កតមេ តស្មឹ សមយេ ហេតូ ហោន្តិ ។ អលោភោ អទោសោ អមោហោ ឥមេ តស្មឹ សមយេ ហេតូ ហោន្តិ ។

[១១០] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

[១១១] កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[១១២] កតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ សុញ្ញតវារៈ

[១០៧] មគ្គ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ នេះមគ្គ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០៨] ពួកពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ នេះពួកពលៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១០៩] ពួកហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ នេះពួកហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១០] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ នេះផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១១] វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១២] សញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ នេះសញ្ញា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៣] កតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[១១៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ បេ ។ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[១១៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធោ ហោតិ ។

[១១៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ ។

[១១៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។

[១១៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ហោតិ ។

[១១៣] ចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះចេតនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៤] ចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះចិត្ត កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៥] វេទនាខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះវេទនាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៦] សញ្ញាខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះសញ្ញាខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៧] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

[១១៨] វិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះវិញ្ញាណក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ កាមាវចរេ សុញ្ញតវារោ

[១១៩] កតមំ តស្មឹ សមយេ មនាយតនំ ហោតិ ។ បេ ។ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនាយតនំ ហោតិ ។

[១២០] កតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[១២១] កតមា តស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ។ បេ ។ អយំ តស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ។

[១២២] កតមំ តស្មឹ សមយេ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ធម្មាយតនំ ហោតិ ។

កុសលជាកាមាវចរ សុញ្ញតវារៈ

[១១៩] មនាយតនៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះមនាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសមយ័នោះ ។

[១២០] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[១២១] មនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ នេះមនោវិញ្ញាណធាតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[១២២] ធម្មាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មាយតនៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[១២៣] កាតមា តស្មឹ សមយេ ជម្មធាតុ ហោតិ ។ វេឧនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ អយំ តស្មឹ សមយេ ជម្មធាតុ ហោតិ ។

[១២៤] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ជម្មា ឥមេ ជម្មា កុសលា ។

សុញ្ញតវារោ ។

បឋមំ ចិត្តំ ។

[១២៥] កាតមេ ជម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហាគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ជម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ជម្មា កុសលា ។ បេ ។

ទុតិយំ ចិត្តំ[១] ។

១ ឱ. ម. ចិត្តន្តិ ន ទិស្សតិ ។

[១២៣] ធម្មធាតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះធម្មធាតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[១២៤] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃណា កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ សុញ្ញតវារៈ ។

ចប់ បឋមចិត្ត ។

[១២៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ជាកាមាវចរកុសល ប្រកបដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ ទុតិយចិត្ត ។

៦៧

កុសលេ កាមាវចរេ សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ

[១២៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សទ្ធាពលំ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សតិពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ ហិរិពលំ ហោតិ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ អលោភោ ហោតិ អទោសោ ហោតិ អនភិជ្ឈា ហោតិ អព្យាបាទោ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ឱត្តប្បំ ហោតិ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ

មហាកុសលចិត្តដ៏សេស ក្នុងកាមាវចរកុសល

[១២៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ជាកាមាវចរ-កុសល ប្រកបដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិ-ន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អន-ភិជ្ឈា អព្យាបាទ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត

កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ កាយ-
មុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយកម្មញ្ញតា
ហោតិ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ កាយបាគុញ្ញតា ហោតិ
ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ កាយុជុកតា ហោតិ ចិត្តុ-
ជុកតា ហោតិ សតិ ហោតិ សមថោ ហោតិ
បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន
តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូ-
បិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១២៧] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ
ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ សត្តិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ
បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ
ឆ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ
ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ
អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា
ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ទាត់កាយ សេចក្តីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១២៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៧ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៦ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

៦៩

កុសលេ កាមាវចរេ សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ

[១៦៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវា-យាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលំ វីរិយ-ពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ ហិរិពលំ ឱត្តប្បពលំ អលោភោ អទោសោ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទោ ហិរិ ឱត្តប្បំ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្ម-ញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញតា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតា សតិ សមថោ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

តតិយំ ចិត្តំ ។

មហាកុសលចិត្តដ៏សេស ក្នុងកាមាវចរកុសល

[១២៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ទាត់កាយ សេចក្តីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ តតិយចិត្ត ។

[១២៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ចតុត្ថំ ចិត្តំ ។

[១៣០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោ-តិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ រូបារម្ម-ណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្ម-ណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ

[១២៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាកាមាវចរកុសល ប្រកបដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ ចតុត្ថចិត្ត ។

[១៣០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ជាកាមាវចរកុសល ប្រកបដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំ-ឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើងក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។

៧១

កុសលេ កាមាវចរេ សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ

វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សទ្ធាពលំ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សតិពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ បញ្ញាពលំ ហោតិ ហិរិពលំ ហោតិ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ អលោភោ ហោតិ អទោសោ ហោតិ អមោហោ ហោតិ អនភិជ្ឈា ហោតិ អព្យាបាទោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ឱត្តប្បំ ហោតិ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ កាយមុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយកម្មញ្ញតា ហោតិ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ កាយបាគុញ្ញតា ហោតិ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ កាយុជុកតា ហោតិ

មហាកុសលចិត្តដ៏សេស ក្នុងកាមាវចរកុសល

វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មា-វាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វិរិយពលៈ សតិ-ពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ទាត់កាយ សេចក្តីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ

ចិត្តុជុកតា ហោតិ សតិ ហោតិ សម្បជញ្ញំ ហោតិ សមថោ ហោតិ វិបស្សនា ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៣១] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា

សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្គង ឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួក អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុង សម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៣១] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិន មែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ការទទួលអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ

៧៣

កុសលេ កាមាវចរេ សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ

អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ បេ ។ កាតមា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ ជាសាតំ ចេ-តោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោ-សម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។ បេ ។ កាតមំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ ជាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខម-សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

នេះវេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីមិនធ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនធ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខា កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីមិនធ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនធ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៣២] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ បញ្ចង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៣៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលំ វីរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ

[១៣២] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៥ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៣៣] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ

បញ្ញាពលំ ហិរិពលំ ឱត្តប្បពលំ អលោភោ អទោសោ អមោហោ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទោ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បំ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្ម-ញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញតា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតា សតិ សម្បជញ្ញំ សមថោ វិបស្សនា បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

មហាកុសលចិត្តដ៏សេស ក្នុងកាមាវចរកុសល

បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្ដីស្ងប់កាយ សេចក្ដីស្ងប់ចិត្ត សេចក្ដីស្រាលកាយ សេចក្ដីស្រាលចិត្ត សេចក្ដីទន់កាយ សេចក្ដីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្ដីស្ទាត់កាយ សេចក្ដីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្ដីត្រង់កាយ សេចក្ដីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្ដីផ្គងឡើង សេចក្ដីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ បញ្ចមចិត្ត ។

[១៣៤] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ឆដ្ឋំ ចិត្តំ ។

[១៣៥] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ[១] ហោតិ

១ ឱ. ញាណិន្ទ្រិយំ ។

[១៣៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ ចិត្ត ជាកាមាវចរ-កុសល ប្រទាំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ កើតមាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ ឆដ្ឋចិត្ត ។

[១៣៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ ចិត្ត ជាកាមាវចរ-កុសល ប្រទាំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ

៧៧

កុសលេ កាមាវចរេ សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ

ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មា-
សង្កប្បោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មា-
សតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សទ្ធាពលំ
ហោតិ វិរិយពលំ ហោតិ សតិពលំ ហោតិ សមា-
ធិពលំ ហោតិ ហិរិពលំ ហោតិ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ
អលោភោ ហោតិ អទោសោ ហោតិ អនភិជ្ឈា
ហោតិ អព្យាបាទោ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ឱត្តប្បំ
ហោតិ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ
កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ កាយ-
មុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយកម្មញ្ញតា
ហោតិ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ កាយបាគុញ្ញតា
ហោតិ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ កាយុជុកតា ហោតិ
ចិត្តុជុកតា ហោតិ សតិ ហោតិ សមថោ ហោតិ
បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន
តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា
អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

មហាកុសលចិត្តដ៏សេស ក្នុងកាមាវចរកុសល

ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្ដីស្ងប់កាយ សេចក្ដីស្ងប់ចិត្ត សេចក្ដីស្រាលកាយ សេចក្ដីស្រាលចិត្ត សេចក្ដីទន់កាយ សេចក្ដីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្ដីស្ទាត់កាយ សេចក្ដីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្ដីត្រង់កាយ សេចក្ដីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្ដីផ្គងឡើង សេចក្ដីមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណាដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៣៦] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ សត្តិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ឆ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៣៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-ស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមា-ធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលំ វីរិយពលំ

[១៣៦] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៧ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៦ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៣៧] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ វីរិយពលៈ

៧៩

កុសលេ កាមាវចរេ សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ

សតិពលំ សមាធិពលំ ហិរិពលំ ឱត្តប្បពលំ អលោភោ អទោសោ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទោ ហិរិ ឱត្តប្បំ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញតា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតា សតិ សមថោ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

សត្តមំ ចិត្តំ ។

មហាកុសលចិត្តដ៏សេស ក្នុងកាមាវចរកុសល

សតិពលៈ សមាធិពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ទាត់កាយ សេចក្តីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សមថៈ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថាពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ សត្តមចិត្ត ។

[១៣៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបា-រម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

អដ្ឋមំ ចិត្តំ ។

កាមាវចរអដ្ឋមហាកុសលចិត្តានិ[១] ។

ទុតិយភាណវារំ ។

[១៣៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា[២] ។

---

១ ឱ. ម. កាមាវចរអដ្ឋមហាចិត្តានិ ។ ២ ឥតោ បរំ ឯវរូបេ បេយ្យាលេ បរិយោសានេ ឥមេ ធម្មា កុសលាតិ ឥទមេត្ថ វេទិតព្វំ ។

[១៣៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ជាកាមាវចរ-កុសល ប្រទាំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធតែអារម្មណ៍ណាមួយ ហើយកើតឡើង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ អដ្ឋមចិត្ត ។

ចប់ កាមាវចរមហាកុសលចិត្តទាំង ៨ ។

ចប់ ទុតិយភាណវារៈ ។

[១៣៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយបានដល់នូវបឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវី-កសិណ ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់នោះ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

៨១

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៤០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា អជ្ឈត្តំ សម្បសាទនំ ចេតសោ ឯកោទិភាវំ អវិតក្កំ អវិចារំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៤០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ជាធម្មជាតកើតមានក្នុងសន្តាននៃខ្លួន មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក គ្មានវិតក្កៈ គ្មានវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិគឺបឋមជ្ឈាន ព្រោះស្ងប់រម្ងាប់នៃវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤១] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ តិវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៤២] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៤១] ខន្ធ ៤ កើតមានក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៣ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤២] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-វាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

៨៣

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៤៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា ឧបេក្ខកោ ច វិហរតិ សតោ ច សម្បជា-នោ សុខញ្ច កាយេន បដិសំវេទេតិ យន្តំ អរិយា អាចិក្ខន្តិ ឧបេក្ខកោ សតិមា សុខវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ[១] សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិ-ន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ[២] សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

---

១ ឱ. សតិន្ទ្រិយំ ហោតីតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ឯត្ថន្តរេ សម្មាសតិ ហោតីតិ ទិស្សតិ ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៤៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បាននឿយណាយចាកបីតិរួចហើយ ជាបុគ្គលប្រកបដោយឧបេក្ខា មានសតិសម្បជញ្ញៈផង សោយសុខដោយនាមកាយផង ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរបុគ្គលអ្នកចូលតតិយជ្ឈាននោះថា បុគ្គលអ្នកចូលតតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានសតិ មានធម៌ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ដូច្នេះ ដោយតតិយជ្ឈានណា ក៏បានដល់នូវតតិយជ្ឈាននោះ ឈ្មោះបឋវីកសិណ កើតមាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤៤] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៤៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៤៤] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤៥] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

៨៤

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៤៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុខស្ស ច បហានា ទុក្ខស្ស ច បហានា បុព្វេវ សោមនស្សទោមនស្សានំ អត្ថង្គមា អទុក្ខមសុខំ ឧបេក្ខាសតិបារិសុទ្ធឹ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៤៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានលះសុខផង លះទុក្ខផង ធ្វើសោមនស្សនិងទោមនស្ស ឲ្យវិនាសអស់ក្នុងកាលមុន បានដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានអារម្មណ៍មិនជាទុក្ខ មិនជាសុខ មានសតិដ៏បរិសុទ្ធ ដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤៧] តស្មិំ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ទុវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៤៨] កតមោ តស្មិំ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មិំ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ

[១៤៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៤៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ចតុក្កនយោ ។

[១៤៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋ-វីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៥០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អវិតក្កំ វិចារ-មត្តំ សមាធិជំ បីតិសុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ

នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ចតុក្កន័យ ។

[១៨៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ហើយ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើត មាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៩០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ គ្មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ

វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិ-
ន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ
សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ
ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បគ្គាហោ
ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ
សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ
ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៨១] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ
ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ
ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ
សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ
ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ
ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ
អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ
ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៥១] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៨២] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិចារោ បីតិ ចិត្ត-ស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុ-ប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៨៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៩២] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្ដីផ្គងឡើង សេចក្ដីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៩៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់ នូវវិតក្កៈ និង វិចារៈ រួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់តតិយជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា

ចិត្តំ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេ-កគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិ-ន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៥៨] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ តិវង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ចិត្ត បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វិរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្ដីផ្គង់ឡើង សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៥៤] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៣ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៩៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៩៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បថវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៥៥] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-វាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៥៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានជិនណាយចាកបីតិ ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត

សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៨៧] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

សុខ ឯកគ្គតា របស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយ-មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៥៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

៩៣

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៨៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៨៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៥៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្ដីផ្គងឡើង សេចក្ដីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៥៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានលះសុខផង ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ

បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ បេ ។ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[១៦០] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ អដ្ឋិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-វាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[១៦០] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៨ ឈានប្រកបដោយអង្គ ២ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

៩៨

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៦១] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមោ ។ បេ ។ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បញ្ចកនយោ ។

[១៦២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៦១] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាវាយាមៈ ។ បេ ។ សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ បញ្ចកន័យ ។

[១៦២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន ដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៦៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខា-បដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៤] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខា-បដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងរហ័ស ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៦៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើន នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

៩៧

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៦៥] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ចតស្សោ បដិបទា ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៦៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៦៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់ វិតក្កៈ និង វិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ តែមានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់បដិបទា ៤ ។

[១៦៧] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៦៧] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន ដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក ធម៌ជាកុសល ។

[១៦៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានប្រមាណតូច តែមាន អារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យ នោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៦៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន ដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ប្រមាណមិនបាន តែមានអា-រម្មណ៍តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក ធម៌ជាកុសល ។

៩៩

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៧០] កាតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៧១] កាតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ចត្តារិ អារម្មណានិ ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៧០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៧១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និង វិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានប្រមាណតូច តែមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ ប្រមាណមិនបាន តែមានអារម្មណ៍តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ពួកអារម្មណ៍ ៤ ។

[១៧២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៧២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន នូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។

១០១

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ បថវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បថវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាម ទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មាន សេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុង សម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៧៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

[១៧៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងដ៏ឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងដ៏ឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងដ៏ឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៧៤] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៧៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធា-
ភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ
សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ
។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា
កុសលា យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ
វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តា-
រម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ
កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្ប-
មាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
ធម្មា កុសលា ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន តែមានអារម្មណ៍តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

[១៧៥] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខា-បដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិ-ត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

កសិណជ្ឈាន ក្នុងកុសលជារូបាវចរ

[១៧៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន ដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មាន សេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុង សម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី មិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណ មិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តី ប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មាន អារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូប្ូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៧៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូប្ូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៧៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ រួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។

១០៧

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ

ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្ម-
ណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិ-
ញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ
។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ
បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ
បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។
ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ
បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បា-
ភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ
។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ
បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ
បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។

ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺត-យូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេច-ក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។

សុខាបដិបទំ ឆន្ទាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ឆន្ទាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ បឋវីកសិណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សោឡសក្ខត្តុកំ ។

ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ឈ្មោះបឋវីកសិណ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ភាណៈ ១៦ ។

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

[១៧៧] កាតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អាបោ-កសិណំ ។ បេ ។ តេជោកសិណំ ។ បេ ។ វា-យោកសិណំ ។ បេ ។ នីលកសិណំ ។ បេ ។ បីតកសិណំ ។ បេ ។ លោហិតកសិណំ ។ បេ ។ ឱទាតកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

អដ្ឋកសិណំ សោឡសក្ខត្តុកំ ។

[១៧៨] កាតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូប-សញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិ-ភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។

អភិភាយតនៈ ក្នុងរូបាវចរកុសល

[១៧៧] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះអាបោកសិណ ។ បេ ។ ឈ្មោះតេជោកសិណ ។ បេ ។ ឈ្មោះវាយោកសិណ ។ បេ ។ ឈ្មោះនីលកសិណ ។ បេ ។ ឈ្មោះបីតកសិណ ។ បេ ។ ឈ្មោះលោហិតកសិណ ។ បេ ។ ឈ្មោះឱទាតកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ កសិណ ៨ មានវារៈ ១៦ ។

[១៧៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់រូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

១១០

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

[១៧៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

អភិភាយតនៈ ក្នុងរូបាវចរកុសល

[១៧៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយហើយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូ-បបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វីរិយំ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ ក-តមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូប-បត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វីរិយំ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បា-ភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

១១៣

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខា-បដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ចតស្សោ បដិបទា ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ បដិបទា ៤ ។

[១៨០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

[១៨០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារាពន្ធំ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ទ្វេ អារម្មណានិ ។

[១៨១] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំ្សញ្ញី ហោតិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ពួកអារម្មណ៍ ២ ។

[១៨១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូប-បត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុ-ក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួក ធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវ មគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួក រូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយ គិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មាន សេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុង សម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តី មិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជា កុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាង ក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង ឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។

១១៧

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូប-
បត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា
រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ
បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ
អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។
យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ
អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ
អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។
បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ
ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។

ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។

យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំង-នោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយ-មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

១១៩

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូ-
បបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា
រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ
បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្ប-
មាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ
។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ
រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា
រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ
បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ
ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ
ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធា-
ភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ
ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ ។ បេ ។

ពួកអភិភាយតនៈ ក្នុងរូបាវចរកុសល

ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសលតើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។

ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិ-ត្តារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ បរិត្តារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ បរិត្តារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

អដ្ឋក្ខត្តុកំ ។

[១៨២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូប-សញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណ-ទុព្វណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ដ៏តូច ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ វារៈ ៨ ។

[១៨២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច មានពណ៌ល្អ មានពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូ-បបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ឥទម្បិ អដ្ឋកន្តុកំ ។

[១៨៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សម-យេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិ-ភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបមានប្រមាណតូច មានពណ៌ល្អ មានពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

នេះក៏ជាឈានមានវារៈ ៨ ដែរ ។

[១៨៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៨៤] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់ នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយ-ជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៨៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

១២៣

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា កតមេ ធម្មា កុស-
លា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ
ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ
អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ
វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧប-
សម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ តស្មឹ
សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ
ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ
អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ
វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ
។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ
។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គល ចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។

ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទ-ន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ចតស្សោ បដិបទា ។

[១៨៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូប-សញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេ-ហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ បដិបទា ៤ ។

[១៨៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វីរិយេន ចិត្តេន កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្ប-មាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចា-រានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ទ្វេ អារម្មណានិ ។

[១៨៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូប-សញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខា-បដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កត-មេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូប-បត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។

បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ពួកអារម្មណ៍ ២ ។

[១៨៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើនមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ធន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្ប-មាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-ក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើត ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

១២៩

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

ពួកអភិភាយតនៈ ក្នុងរូបាវចរកុសល

ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។

ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុ-ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណា-រម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

កុសលេ រូបាវចរេ អភិភាយតនានិ

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។

ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ បរិត្តំ អប្បមាណារម្មណំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បមាណំ អប្បមាណារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ មានប្រមាណតូច មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ប្រមាណមិនបាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

អបរំ[១] អដ្ឋក្ខត្តុកំ ។

[១៨៧] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ អប្បមាណានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។

១ ឱ. ម. បិសទ្ទោ ទិស្សតិ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ វារៈ ៨ ដទៃទៀត ។

[១៨៧] ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន មានពណ៌ល្អ មានពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបប្រមាណមិនបាន មានពណ៌ល្អ មានពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ឥទម្បិ អដ្ឋកង្គុត្តកំ ។

[១៨៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ នីលានិ នីលវណ្ណានិ នីលនិទស្សនានិ នីលនិភាសានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ វិរិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ បីតានិ បីតវណ្ណានិ បីតនិទស្សនានិ បីតនិភាសានិ ។ បេ ។ លោហិតកានិ លោហិតកវណ្ណានិ លោហិតកនិទស្សនានិ លោហិតកនិភាសានិ ។ បេ ។

បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

នេះក៏ជាវារៈ ៨ ដែរ ។

[១៨៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីចង្អុលប្រាប់ថាខៀវ មានពន្លឺខៀវ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញ នឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ ជារូបលឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលប្រាប់ថាលឿង មានពន្លឺលឿង ។ បេ ។ ជារូបក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីចង្អុលប្រាប់ថាក្រហម មានពន្លឺក្រហម ។ បេ ។

កុសលេ រូបាវចរេ ព្រហ្មវិហារជ្ឈានំ

ឱទាតានិ ឱទាតវណ្ណានិ ឱទាតនិទស្សនានិ ឱទា-តនិភាសានិ តានិ អភិភុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ឥមានិបិ អភិភាយតនានិ សោឡសក្ខត្តុកានិ ។

[១៨៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ រូបី រូបានិ បស្សតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មិំ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មិំ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អជ្ឈត្តំ អរូបសញ្ញី ពហិទ្ធា រូបានិ បស្សតិ ឯវំសញ្ញី ហោតិ ។ បេ ។

ជារូបស មានពណ៌ស ជាទីចង្អុលប្រាប់ថាស មានពន្លឺស គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងឃើញ ដូច្នេះ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

នេះជាអភិភាយតនៈ មានវារៈ ១៦ ។

[១៨៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បាននូវរូបជ្ឈាន ឃើញនូវពួករូប បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើនូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មិនសម្គាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញនូវពួករូបខាងក្រៅ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយហើយ ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុភន្តិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបស-ម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ឥមានិបិ តីណិ វិមោក្ខានិ សោឡសក្ខត្តុកានិ ។

[១៩០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តា-សហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបប-ត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាស-ហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព មានចិត្តគ្រាច់ចុះកាន់អារម្មណ៍ល្អ[១] បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

នេះវិមោក្ខ ៣ មានវារៈ ១៦ ។

[១៩០] ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

១ សំដៅយកឈាន ដែលកើតអំពីវណ្ណកសិណទាំង ៤ មាននីលកសិណជាដើម ។

១៣៧

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូ-បបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ អវិតក្កំ វិចារមត្តំ សមាធិជំ បីតិ-សុខំ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តា-សហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព ប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។ បានដល់តតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានដល់ទុតិយជ្ឈាន គ្មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ មានបីតិនិងសុខ កើតពីសមាធិ ជាឈានប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូ-បបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តា-សហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូ-បបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ បីតិយា ច វិរាគា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មេត្តាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-ក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូ-បបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាស-ហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់តតិយជ្ឈាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព ប្រាសចាកបីតិផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយមេត្តា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយករុណា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

១៣៩

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុស-
លា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ
សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ
វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ
ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ករុណាសហគតំ តស្មឹ
សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា
មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ មុទិតាសហគតំ តស្មឹ
សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា
មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិ-
យំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។

ព្រហ្មវិហារជ្ឈាន ក្នុងរូបាវចរកុសល

សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយករុណា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយមុទិតា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហ-
រតិ មុទិតាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ
។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ
សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សុខស្ស ច
បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហ-
រតិ ឧបេក្ខាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ
ធម្មា កុសលា ។

ចត្តារិ ព្រហ្មវិហារជ្ឈានានិ សោឡសក្ខត្តុកានិ ។

[១៩១] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ
សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ
។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧទ្ធុ-
មាតកសញ្ញាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ
។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា
កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ
រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។

បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយមុទិតា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងរូបភព បានលះសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ព្រហ្មវិហារជ្ឈានទាំង ៤ មានវារៈ ១៦ ។

[១៩១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភហើមប៉ោង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

កុសលេ អរូបាវចរេ អរូបជ្ឈានំ

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ វិនីលកសញ្ញា-សហគតំ ។ បេ ។ វិបុព្វកសញ្ញាសហគតំ ។ បេ ។ វិច្ឆិទ្ទកសញ្ញាសហគតំ ។ បេ ។ វិក្ខាយិតកសញ្ញា-សហគតំ ។ បេ ។ វិក្ខិត្តកសញ្ញាសហគតំ ។ បេ ។ ហតវិក្ខិត្តកសញ្ញាសហគតំ ។ បេ ។ លោហិតក-សញ្ញាសហគតំ ។ បេ ។ បុឡុវកសញ្ញាសហគតំ[១] ។ បេ ។ អដ្ឋិកសញ្ញាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

អសុភជ្ឈានំ សោឡសក្ខត្តុកំ ។

រូបាវចរកុសលំ ។

[១៩២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ រូប-សញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អាកាសានញ្ចាយត-នសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេក្ខាសហគតំ

១ ឱ. ម. បុឡុវកសញ្ញាសហគតំ ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភ មានពណ៌ខៀវ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភមានខ្ទុះហូរចេញ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់ នូវអសុភដាច់ពាក់កណ្តាលខ្លួន ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភដែលសត្វកកេរស៊ី ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់ នូវអសុភដែលរាត់រាយ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភដែលគេកាប់ចិញ្ច្រាំ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភដែលប្រឡាក់ឈាម ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភដែលមានដង្កូវចោះ ។ បេ ។ ប្រកបដោយសេចក្តីសម្គាល់នូវអសុភដែលសល់តែរាងឆ្អឹង ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ អសុភជ្ឈាន មានវារៈ ១៦ ។

ចប់ រូបាវចរកុសល ។

[១៩២] ពួកធម៌ ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់ នូវពួករូបសញ្ញា ព្រោះវិនាសបដិឃសញ្ញា ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវពួកនានត្តសញ្ញា ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា

តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-ក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អរូ-បូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាស-ហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេក្ខាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិ-ក្កម្ម អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេក្ខាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវអាកាសានញ្ចាយតនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថ-ជ្ឈាន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយ-តនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

១៤៣

កុសលា ធម្មា តេភូមិកា ហីនាទិភេទា

ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វ-សោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានា-សញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ឧបេ-ក្ខាសហគតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ចត្តារិ អរូបជ្ឈានានិ សោឡសក្ខត្តុកានិ ។

អរូបាវចរកុសលំ ។

[១៩៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។

នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ដ៏ប្រកបដោយឧបេក្ខា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ អរូបជ្ឈាន ៤ មានវារៈ ១៦ ។

ចប់ អរូបាវចរកុសល ។

[១៩៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាកាមាវចរកុសល កើតឡើង ជាចិត្តច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈ ជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។

វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរំ កុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន ។ បេ ។ សោមនស្ស-សហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ ។ បេ ។ សោមនស្សស-ហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេ-ក្ខាសហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាស-ហគតំ ញាណសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេ-ក្ខាសហគតំ ញាណវិប្បយុត្តំ ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហ-គតំ ញាណវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន ហីនំ ។ បេ ។

មានវិរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាកាមាវចរកុសលកើតឡើង ជាចិត្តច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ច្រឡំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។

មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

កាមាវចរកុសលំ ។

[១៩៤] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។

ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ កាមាវចរកុសល ។

[១៩៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។

មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីរិយាធិ-
បតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណី-
តំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។
មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ
ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ តស្មឹ
សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ
ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា
មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។
ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។
បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ
ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។
ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។
ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។
ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។

ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ឈ្មោះបឋវីកសិណ ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្ត ជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសា ជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។

បណីតំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

រូបាវចរកុសលំ ។

[១៩៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញា-នំ អមនសិការា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាស-ហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិ-មំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។

ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្ដាល ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្ដាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្ដាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ រូបាវចរកុសល ។

[១៩៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវពួករូបសញ្ញា ព្រោះវិនាសបដិឃសញ្ញា ព្រោះមិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនានត្តសញ្ញា ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្ដាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្ដាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្ដាល ។ បេ ។

បណីតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។

ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព កន្លងបង់នូវអាកាសានញ្ចាយតនៈ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។

វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។

មានវីរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ព្រោះលះបង់សុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។

បណីតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុស-លា ។ កាតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សម-យេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ អាកិ-ញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយត-នសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីរិយា-ធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ ហីនំ ។ បេ ។ មជ្ឈិមំ ។ បេ ។ បណីតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

អរូបាវចរកុសលំ ។

ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងបង់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ព្រោះលះបង់នូវសុខផង ដោយអាការទាំងពួង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ។ បេ ។ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ដ៏ថោកទាប ។ បេ ។ ជាកណ្តាល ។ បេ ។ ដ៏ឧត្តម ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ អរូបាវចរកុសល ។

១៨១

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[១៩៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ វិវិច្ច អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ សម្មាវាចា ហោតិ សម្មាកម្មន្តោ ហោតិ សម្មាអាជីវោ ហោតិ សម្មាវាយាមោ ហោតិ សម្មាសតិ ហោតិ សម្មាសមាធិ ហោតិ សទ្ធាពលំ ហោតិ

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[១៩៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ជាឈានដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាដំបូង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ បានដល់បឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានតែបីតិនិងសុខដ៏កើតអំពីទីស្ងាត់នោះ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ[១] សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលៈ

---

១ ឥន្ទ្រិយ ដែលកើតឡើងដោយបុព្វភាគ ដល់បុគ្គលដែលប្រតិបត្តិដោយគិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងច្បាស់នូវចតុស្សច្ចធម៌ ជាផ្លូវព្រះនិព្វាន ដែលសត្វមិនបានដឹងក្នុងសំសារវដ្ត មានទីបំផុតខាងដើមមិនប្រាកដ (អដ្ឋសាលិនី) ។

វីរិយពលំ ហោតិ សតិពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ បញ្ញាពលំ ហោតិ ហិរិពលំ ហោតិ ឱត្ត-ប្បពលំ ហោតិ អលោភោ ហោតិ អទោសោ ហោតិ អមោហោ ហោតិ អនភិជ្ឈា ហោតិ អព្យាបាទោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ហិរិ ហោតិ ឱត្តប្បំ ហោតិ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ កាយលហុតា ហោតិ ចិត្តលហុតា ហោតិ កាយមុទុតា ហោតិ ចិត្តមុទុតា ហោតិ កាយ-កម្មញ្ញតា ហោតិ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ កាយ-បាគុញ្ញតា ហោតិ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ កាយុ-ជុកតា ហោតិ ចិត្តុជុកតា ហោតិ សតិ ហោតិ សម្បជញ្ញំ ហោតិ សមថោ ហោតិ វិបស្សនា ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុ-ប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[១៩៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្ត-ប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ មនភិជ្ឈា អព្យាបាទ សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ទាត់កាយ សេចក្តីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតឡើង ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ដោយអាស្រ័យហេតុ រមែងកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[១៩៧] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[១៩៨] កាតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[១៩៩] កាតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជានានា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

[២០០] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ[១] អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

១ ឱ. ម. ចេតយិតត្តំ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[១៩៨] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្ត ទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសានិងសេចក្តីសុខនោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ កើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ កើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[១៩៩] សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា សេចក្តីសម្គាល់ សេចក្តីចាំបាន ណា កើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលសញ្ញានោះ នេះសញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០០] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការតាក់តែង ណា កើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់កុសលចេតនានោះ នេះចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០១] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[២០២] កាតមោ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

[២០៣] កាតមោ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុ-បេក្ខនតា អយំ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

[២០១] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌មានផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០២] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង គឺសម្មាសង្កប្បៈជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៣] វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្គងនូវចិត្ត ការសម្លឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២០៤] កតមា តស្មឹំ សមយេ បីតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹំ សមយេ បីតិ បាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ អត្តមនតា ចិត្តស្ស បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ អយំ តស្មឹំ សមយេ បីតិ ហោតិ ។

[២០៥] កតមំ តស្មឹំ សមយេ សុខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹំ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេ-តោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹំ សមយេ សុខំ ហោតិ ។

[២០៦] កតមា តស្មឹំ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹំ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសា-ហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិ-យាបន្នំ អយំ តស្មឹំ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២០៤] បីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្អែតចិត្ត សេចក្តីរីករាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួល សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបានទូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអររបស់ចិត្ត គឺបីតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ណា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៥] សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៦] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៧] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធាពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២០៨] កាតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២០៩] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២០៧] សទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ជំនឿ សេចក្ដីជឿ សេចក្ដីជឿស៊ប់ សេចក្ដីជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៨] វីរិយិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្ដីសង្វាត ការមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្ដីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងនូវធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វីរិយ-សម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវីរិយិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២០៩] សតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីរលឹក សេចក្ដីរលឹករឿយ ៗ សេចក្ដីរលឹកចំពោះ ស្មារតី សេចក្ដីនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២១០] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២១១] កាតមំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជានជា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២១០] សមាធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១១] បញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់បង់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១២] កាតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញា-ណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២១៣] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិ-ន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២១៤] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២១២] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌មានផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៣] សោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៤] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការឃើននៅ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សាគឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា នៃអរូបធម៌ទាំងនោះ ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

១៨៩

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២១៨] កតមំ តស្មឹ សមយេ អនញ្ញតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ(១) ហោតិ ។ យា តេសំ ធម្មានំ អនញ្ញាតានំ អទិដ្ឋានំ អប្បត្តានំ អវិទិតានំ អសច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញា បជានានា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ អនញ្ញតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

---

១ ឱ. ម. អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២១៥] អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ ការដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងឆ្លុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយៈសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ទាំងនោះ ដែលសត្វមិនទាន់ស្គាល់ មិនទាន់ឃើញ មិនទាន់ដល់ មិនទាន់ដឹងច្បាស់ មិនទាន់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នេះអនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៦] កាតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជានដា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧប-លក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាចាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្ម-វិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[២១៧] កាតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាសង្ក-ប្បោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា សម្មាសង្កប្បោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសង្កប្បោ ហោតិ ។

[២១៦] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិរណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្ដីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្ដីភ្លឺច្បាស់ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រា-សាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៧] សម្មាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត គឺសម្មាសង្កប្បៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា នេះសម្មាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

១៦១

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២១៨] កាតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាវាចា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចតូហិ វចីទុច្ចរិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាវាចា មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មា-វាចា ហោតិ ។

[២១៩] កាតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាកម្មន្តោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តីហិ កាយទុច្ច-រិតេហិ អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃា-តោ សម្មាកម្មន្តោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាកម្មន្តោ ហោតិ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២១៨] សម្មាវាចា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការវៀរ ការចៀសវាង ការគេចចេញ ការងាកចេញ ចាកវចីទុច្ចរិត ទាំង ៤ គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស ការមិនប្រព្រឹត្តកន្លងដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្មាវាចា ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាវាចា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២១៩] សម្មាកម្មន្តៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការវៀរ ការចៀសវាង ការគេចចេញ ការងាកចេញ ចាកកាយទុច្ច-រិតទាំង ៣ គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស មិនប្រព្រឹត្តកន្លងដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្មាកម្មន្តៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាកម្មន្តៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២០] កតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាអាជីវោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាអាជីវា[១] អារតិ វិរតិ បដិវិរតិ វេរមណី អកិរិយា អករណំ អនជ្ឈាបត្តិ វេលាអនតិក្កមោ សេតុឃាតោ សម្មាអាជីវោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាអាជីវោ ហោតិ ។

[២២១] កតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាវាយាមោ ហោតិ ។

---

១ ឱ. មិច្ឆាជីវា ។

[២២០] សម្មាអាជីវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការវៀរ ការចៀសវាង ការគេចចេញ ការងាកចេញ ចាកការចិញ្ចឹមជីវិតខុស គឺមិនសាង មិនធ្វើ មិនប្រព្រឹត្តល្មើស មិនប្រព្រឹត្តកន្លងដែន ការសម្លាប់ហេតុ គឺសម្មាអាជីវៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាអាជីវៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២១] សម្មាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧិហាតសង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយិន្ទ្រិយ វិរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វិរិយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២២២] កតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសតិ ហោតិ ។

[២២៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាសមាធិ ហោតិ ។

[២២៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សទ្ធា សទ្ទហនា ឱកប្បនា អភិប្បសាទោ សទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយំ សទ្ធាពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សទ្ធាពលំ ហោតិ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២២២] *សម្មាសតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយ ៗ ការរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២២៣] *សម្មាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២២៤] *សទ្ធាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ជំនឿ សេចក្តីជឿ សេចក្តីជឿស៊ប់ ការជ្រះថ្លាខ្លាំង គឺសទ្ធា សទ្ធិន្ទ្រិយ សទ្ធាពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសទ្ធាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២២៥] កាតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិ-យារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរ-ក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្ប-គ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។

[២២៦] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សតិពលំ ហោតិ ។

[២២៥] *វីរិយពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្ដីសង្វាត មិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្ដីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវីរិយពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២២៦] *សតិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីរលឹក សេចក្ដីរលឹករឿយ ៗ សេចក្ដីរលឹកចំពោះ ស្មារតី ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

១៦៤

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២២៧] កតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។

[២២៨] កតមំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ បញ្ញាពលំ ហោតិ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២២៧] សមាធិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្វេងឃ្វាង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្វេងឃ្វាង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២៨] បញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មា-ទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបញ្ញាពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២២៩] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ហិរិយតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ហិរិពលំ ហោតិ ។

[២៣០] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្វេន ឱត្តប្បតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បពលំ ហោតិ ។

[២៣១] កាតមោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អលោភោ ហោតិ ។

[២២៩] *ហិរិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការចូលប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២៣០] *ឱត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត ដោយវត្ថុដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការចូលប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឱត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២៣១] *អលោភៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្ដីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្ដីមិនត្រេកត្រអាល ការមិនសម្ងឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអលោភៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

១៦៧

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២៣២] កតមោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ អទុ-សនា អទុស្សិតត្តំ អព្យាបាទោ អព្យាបជ្ជោ អទោ-សោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អទោសោ ហោតិ ។

[២៣៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ អមោហោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជានដា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧប-លក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិ-ណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្ម-វិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ អមោហោ ហោតិ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២៣២] អទោសៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ សេចក្តីមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអទោសៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៣] អមោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអមោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៤] កតមា តស្មឹ សមយេ អនភិជ្ឈា ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អនភិជ្ឈា ហោតិ ។

[២៣៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ អព្យាបាទោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ អទោសោ អទុស្សនា អទុស្សិតត្តំ អព្យាបាទោ អទោសោ កុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អព្យាបាទោ ហោតិ ។

[២៣៦] កតមា តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាន-នា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោ-សល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី

[២៣៤] អនភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការមិនចង់បាន ការមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកត្រអាល សេចក្តីមិនត្រេកត្រអាល ការមិនសម្លឹងចំពោះ គឺអលោភៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអនភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៥] អព្យាបាទ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនខឹង ការមិនប្រទូស្ត សេចក្តីមិនប្រទូស្ត ការមិនព្យាបាទ គឺអទោសៈ ជាកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអព្យាបាទ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៦] សម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី

មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[២៣៧] កាតមា តស្មឹ សមយេ ហិរិ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ហិរិយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា អយំ តស្មឹ សមយេ ហិរិ ហោតិ ។

[២៣៨] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្វេន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឱត្តប្បំ ហោតិ ។

ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្ដីដឹងល្អ សភាពដូចជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈ គឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយ-សម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្មាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៧] ហិរិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយវត្ថុដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការចួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះហិរិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៨] ឱត្តប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលតក់ស្លុត ដោយវត្ថុដែលគួរតក់ស្លុត តក់ស្លុតដោយការចួបប្រទះនឹងអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះឱត្តប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៣៩] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បស្សទ្ធិ បដិប្បស្សទ្ធិ បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភិតត្តំ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ អយំ តស្មឹ សមយេ កាយប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។

[២៤០] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បស្សទ្ធិ បដិប្បស្សទ្ធិ បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភនា បដិប្បស្សម្ភិតត្តំ បស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គោ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ ហោតិ ។

[២៤១] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយលហុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស លហុតា លហុបរិណាមតា អទន្ធនតា អវិត្ថនតា អយំ តស្មឹ សមយេ កាយលហុតា ហោតិ ។

[២៣៩] សេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីរម្ងាប់ ការស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ គឺបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងប់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤០] សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្ងប់ សេចក្តីរម្ងាប់ ការស្ងប់ ការរម្ងាប់ សេចក្តីស្ងៀមស្ងាត់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ គឺបស្សទ្ធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្ងប់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤១] សេចក្តីស្រាលកាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្រាល ការបង្អោនទៅដោយរហ័ស សេចក្តីមិនយឺតយូរ សេចក្តីមិនទំរន់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាលកាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

១៧១

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២៤២] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តលហុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស លហុតា លហុបរិណាមតា អទន្ធនតា អវិត្ថនតា អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តលហុតា ហោតិ ។

[២៤៣] កាតមា តស្មឹ សមយេ កាយមុទុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខឡតា អកឋិនតា អយំ តស្មឹ សមយេ កាយមុទុតា ហោតិ ។

[២៤៤] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តមុទុតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខឡតា អកឋិនតា អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តមុទុតា ហោតិ ។

[២៤៥] កាតមា តស្មឹ សមយេ កាយកម្ម-ញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនា-ខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញត្តំ កម្មញ្ញភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ កា-យកម្មញ្ញតា ហោតិ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២៤២] សេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីស្រាល ការបង្អោនទៅដោយរហ័ស ការមិនយឺតយូរ ការមិនទំរន់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីស្រាលចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤៣] សេចក្តីទន់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីទន់ សេចក្តីទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរបឹង ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីទន់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤៤] សេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីទន់ សេចក្តីទោរ សេចក្តីមិនរឹង មិនរបឹង ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីទន់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤៥] កាយគួរដល់ការងារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្តីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះ កាយគួរដល់ការងារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤៦] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញត្តំ កម្មញ្ញភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តកម្មញ្ញតា ហោតិ ។

[២៤៧] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយបាគុញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស បគុណតា បគុណត្តំ បគុណភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ កាយបាគុញ្ញតា ហោតិ ។

[២៤៨] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស បគុណតា បគុណត្តំ បគុណភាវោ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តបាគុញ្ញតា ហោតិ ។

[២៤៩] កតមា តស្មឹ សមយេ កាយុជុកតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វេទនាខន្ធស្ស សញ្ញាខន្ធស្ស សង្ខារក្ខន្ធស្ស ឧជុតា ឧជុកតា អជិម្ហតា អវង្កតា អកុដិលតា អយំ តស្មឹ សមយេ កាយុជុកតា ហោតិ ។

[២៤៦] ចិត្តគួរដល់ការងារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការគួរដល់ការងារ សេចក្ដីគួរដល់ការងារ សភាពគួរដល់ការងារ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្តគួរដល់ការងារ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤៧] សេចក្ដីស្ទាត់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការស្ទាត់ សេចក្ដីស្ទាត់ សភាពស្ទាត់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីស្ទាត់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤៨] សេចក្ដីស្ទាត់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការស្ទាត់ សេចក្ដីស្ទាត់ សភាពស្ទាត់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីស្ទាត់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៤៩] សេចក្ដីត្រង់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការត្រង់ សេចក្ដីត្រង់ ការមិនវៀច មិនកោង មិនរំពត់ ណា នៃវេទនាខន្ធ នៃសញ្ញាខន្ធ នៃសង្ខារក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្ដីត្រង់កាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ

[២៤០] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តុជុកតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ វិញ្ញាណក្ខន្ធស្ស ឧជុ-តា ឧជុកតា អជិម្ហតា អវង្កតា អកុដិលតា អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តុជុកតា ហោតិ ។

[២៤១] កាតមា តស្មឹ សមយេ សតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ សតិសម្ពោ-ជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សតិ ហោតិ ។

[២៤២] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សម្បជញ្ញំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខ-ណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអា-លោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

[២៥០] សេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការត្រង់ សេចក្តីត្រង់ ការមិនវៀច មិនកោង មិនរំពត់ ណា នៃវិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីត្រង់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥១] សតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីរលឹក សេចក្តីរលឹករឿយ ៗ សេចក្តីតាំងស្មារតីចំពោះ ការនឹកបាន ការចាំបាន ការមិនភាន់ច្រឡំ ការមិនភ្លេចភ្លាំង គឺសតិ សតិន្ទ្រិយ សតិពលៈ សម្មាសតិ សតិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥២] សម្បជញ្ញៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា

អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈ-ង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សម្បជញ្ញំ ហោតិ ។

[២៨៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ សមថោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសា-ហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិ-យាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ សមថោ ហោតិ ។

[២៨៤] កតមា តស្មឹ សមយេ វិបស្សនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧប-លក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា

អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសម្បជញ្ញៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥៣] សមថៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្ដីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមថៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥៤] វិបស្សនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញា ការដឹងសព្វ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកមានសេចក្ដីជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកមានសេចក្ដីភ្លឺច្បាស់ សេចក្ដីគិត សេចក្ដីយល់ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស

បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្ម-វិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ វិបស្សនា ហោតិ ។

[២៥៥] កាតមោ តស្មឹ សមយេ បគ្គាហោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិ-យារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលប-រក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្ប-គ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ សម្មាវាយាមោ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ បគ្គាហោ ហោតិ ។

លោកុត្តរកុសល បទភាជនីយ

ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជន្ទញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិបស្សនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥៥] សេចក្តីផ្គងឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្មីឃ្មាត ខ្នះខ្នែង សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ សម្មាវាយាមៈ វីរិយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីផ្គងឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ តស្មឹ សមយេ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។

[២៨៧] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៨៨] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ នវិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ អដ្ឋង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ សត្ត ពលានិ ហោន្តិ តយោ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ឯកា វេទនា ហោតិ

[២៥៦] សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ សភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ សម្មាសមាធិ សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៥៧] មួយទៀត ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៥៨] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៩ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ពលៈ ៧ ហេតុ ៣ ផស្សៈ ១ វេទនា ១

ឯកា សញ្ញា ហោតិ ឯកា ចេតនា ហោតិ ឯកំ ចិត្តំ ហោតិ ឯកោ វេទនាខន្ធោ ហោតិ ឯកោ សញ្ញាខន្ធោ ហោតិ ឯកោ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ឯកោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ហោតិ ឯកំ មនាយតនំ ហោតិ ឯកំ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

[២៤៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា សទ្ធិន្ទ្រិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ សតិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ បញ្ញិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ អនញ្ញាតញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធាពលំ វីរិយពលំ សតិពលំ សមាធិពលំ បញ្ញាពលំ ហិរិពលំ ឱត្តប្បពលំ អលោភោ អទោសោ អមោហោ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទោ

លោកុត្តរកុសល កោដ្ឋាសវារៈ

សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ចិត្ត ១ វេទនាខន្ធ ១ សញ្ញាខន្ធ ១ សង្ខារក្ខន្ធ ១ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ១ មនាយតនៈ ១ មនិន្ទ្រិយ ១ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬថា ពួកអរូប-ធម៌ដទៃណា ដែលកើតដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[២៥៩] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត សទ្ធិន្ទ្រិយ វីរិយិន្ទ្រិយ សតិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ បញ្ញិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ អនញ្ញ-តញ្ញស្សាមីតិន្ទ្រិយ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បៈ សម្មាវាចា សម្មា-កម្មន្តៈ សម្មាអាជីវៈ សម្មាវាយាមៈ សម្មាសតិ សម្មាសមាធិ សទ្ធា-ពលៈ វីរិយពលៈ សតិពលៈ សមាធិពលៈ បញ្ញាពលៈ ហិរិពលៈ ឱត្តប្បពលៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ អនភិជ្ឈា អព្យាបាទ

សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បំ កាយប្បស្សទ្ធិ ចិត្តប្បស្សទ្ធិ កាយលហុតា ចិត្តលហុតា កាយមុទុតា ចិត្តមុទុតា កាយកម្មញ្ញតា ចិត្តកម្មញ្ញតា កាយបាគុញ្ញតា ចិត្តបាគុញ្ញតា កាយុជុកតា ចិត្តុជុកតា សតិ សម្បជញ្ញំ សមថោ វិបស្សនា បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៦០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សម្មាទិដ្ឋិ ហិរិ ឱត្តប្បៈ សេចក្តីស្ងប់កាយ សេចក្តីស្ងប់ចិត្ត សេចក្តីស្រាលកាយ សេចក្តីស្រាលចិត្ត សេចក្តីទន់កាយ សេចក្តីទន់ចិត្ត កាយគួរដល់ការងារ ចិត្តគួរដល់ការងារ សេចក្តីស្ទាត់កាយ សេចក្តីស្ទាត់ចិត្ត សេចក្តីត្រង់កាយ សេចក្តីត្រង់ចិត្ត សតិ សម្បជញ្ញៈ សមថៈ វិបស្សនា សេចក្តីផ្គងឡើង សេចក្តីមិនរាយមាយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ក្រៅអំពីវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលកើតដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៦០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនេះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

កុសលេ លោកុត្តរេ បដិបទា

[២៦១] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បា-ភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៦២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិ-យា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

លោកុត្តរកុសល បដិបទា

[២៦១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើនទូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៦២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៦៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិ-យា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

[២៦៤] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។

[២៦៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[២៦៤] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។

ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បា-ភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សុទ្ធិកប្បដិបទា ។

[២៦៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។

ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ សុទ្ធិកប្បដិបទា ។

[២៦៥] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន សុញ្ញ (ចាករាគៈជាដើម) ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។

ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សុញ្ញតំ ។

[៦៦៦] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិ-ច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិ-ហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិ-យា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយ-មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ សុញ្ញតៈ ។

[២៦៦] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

១៨៣

កុសលេ លោកុត្តរេ បដិបទា

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។

យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យា-
និកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ
ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។
ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។
ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។
បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ
ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បា-
ភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ
សុញ្ញតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ
តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ
ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

សុញ្ញតមូលកប្បដិបទា ។

បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ រួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏សូន្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ដ៏សូន្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដ៏សូន្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ដ៏សូន្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ សុញ្ញតមូលកប្បដិបទា ។

កុសលេ លោកុត្តរេ បដិបទា

[២៦៧] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចា-រានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

អប្បណិហិតំ ។

លោកុត្តរកុសល បដិបទា

[២៦៧] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ (និព្វានគ្មានកិលេសជាគ្រឿងតម្កល់ខ្ជាប់) ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិ-យជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយ-មាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ ឈានជាអប្បណិហិតៈ ។

[២៦៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អប-ចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្ប-ណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

[២៦៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្ដីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្ដីត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហា-នាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខា-បដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។

ៗ បេ ៗ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ៗ បេ ៗ នេះពួកធម៌ជាកុសល ៗ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ៗ បុគ្គល ចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ៗ បេ ៗ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ៗ បេ ៗ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ៗ បេ ៗ នេះពួកធម៌ជាកុសល ៗ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ៗ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ៗ បេ ៗ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ៗ បេ ៗ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ៗ បេ ៗ នេះពួកធម៌ជាកុសល ៗ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ៗ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ៗ បេ ៗ

ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

អប្បណិហិតមូលកប្បដិបទា ។

[២៦៩] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ មគ្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សតិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សម្មប្ប-ធានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោ-កុត្តរំ ពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សច្ចំ ភាវេតិ ។ បេ ។

បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ តែមានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្ប-ណិហិតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ អប្បណិហិតមូលកប្បដិបទា ។

[២៦៩] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរមគ្គ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសម្មប្បធាន ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវពលៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវពោជ្ឈង្គៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសច្ចៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

១៨៩

កុសលេ លោកុត្តរេ បដិបទា

លោកុត្តរំ សមថំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធម្មំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ខន្ធំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាយតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធាតុំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាហារំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ផស្សំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ វេទនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សញ្ញំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចេតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចិត្តំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

វីសតិ មហានយា ។

លោកុត្តរកុសល បដិបទា

ចម្រើននូវសមថៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវខន្ធ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវអាយតនៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវធាតុ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវអាហារ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវផស្សៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវវេទនា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវចេតនា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវចិត្ត ជាលោកុត្តរៈ ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ មហាន័យ ២០ ។

[២៧០] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។

[២៧០] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈរួចហើយ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។

១៩១

បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ធន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។ កតមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ មគ្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សតិប្បដ្ឋានំ ភា-វេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សម្មប្បធានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សច្ចំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សមថំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធម្មំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ខន្ធំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាយតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។

លោកុត្តរកុសល បដិបទា

បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរមគ្គ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋាន ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសម្មប្បធាន ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវពលៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវពោជ្ឈង្គៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសច្ចៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសមថៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវធម៌ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវខន្ធ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវអាយតនៈ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។

លោកុត្តរំ ធាតុំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អា-
ហារំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ផស្សំ ភាវេតិ
។ បេ ។ លោកុត្តរំ វេទនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោ-
កុត្តរំ សញ្ញំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចេតនំ
ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចិត្តំ ភាវេតិ និយ្យា-
និកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ
ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ
ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ
ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។
ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ តស្មឹ
សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ
។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

អធិបតី ។

បឋមោ មគ្គោ ។

ចម្រើននូវធាតុ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវអាហារ ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវផស្សៈជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវវេទនា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវសញ្ញា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវចេតនា ជាលោកុត្តរៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវចិត្ត ជាលោកុត្តរៈ ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន ដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ មានឆន្ទៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវិរិយៈជាអធិបតី ។ បេ ។ មានចិត្តជាអធិបតី ។ បេ ។ មានវីមំសាជាអធិបតី ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ អធិបតី ។

ចប់ មគ្គ ទី ១ ។

១៩៣

កុសលេ លោកុត្តរេ សេសា មគ្គា

[២៧១] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ការមរាគព្យាបាទានំ តនុភាវាយ[១] ទុតិយា ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

ទុតិយោ មគ្គោ ។

[២៧២] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ការមរាគព្យាបាទានំ អនវសេសប្បហានាយ តតិយាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។

---

១ ឱ. បតនូភាវាយ ។

លោកុត្តរកុសល ពួកមគ្គដ៏សេស

[២៧១] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីធ្វើកាមរាគ និងព្យាបាទ ឲ្យស្រាលស្តើង ដើម្បីដល់នូវទុតិយភូមិ (សកទាគាមិមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បាន ដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ មគ្គ ទី ២ ។

[២៧២] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវកាមរាគនិងព្យាបាទឲ្យអស់រលីង ដើម្បីដល់នូវតតិយភូមិ (អនាគាមិមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

តតិយោ មគ្គោ ។

[២៧៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ រូបរាគអរូបរាគមានឧទ្ធច្ចអវិជ្ជាយ អ-នវសេសប្បហានាយ ចតុត្ថាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបស-ម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ បេ ។

សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

ចប់ មគ្គ ទី ៣ ។

[២៧៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវកាមរាគ អរូបរាគ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជាឲ្យអស់រលីង ដើម្បីដល់នូវភូមិ ទី ៤ (អរហត្តមគ្គ) បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានសេចក្តីត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ បេ ។

[២៧៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តេសំ ធម្មានំ ញាតានំ ទិដ្ឋានំ បត្តានំ វិទិតានំ សច្ឆិកតានំ សច្ឆិកិរិយាយ បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា កុសលា ។

ចតុត្ថោ មគ្គោ ។

លោកុត្តរំ ចិត្តំ ។

លោកុត្តរកុសល ពួកមគ្គដ៏សេស

[២៧៤] អញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ បញ្ញា សេចក្តីដឹងសព្វ សេចក្តីពិចារណា សេចក្តីជ្រើសរើស សេចក្តីពិចារណាធម៌ ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ សេចក្តីកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីជ្រះស្អាត ភាពនៃបុគ្គលមានសេចក្តីភ្លឺច្បាស់ សេចក្តីគិត សេចក្តីយល់ ធម្មជាតិដូចជាផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ សេចក្តីដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ គ្រឿងសស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គៈ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ទាំងនោះ ដែលបុគ្គលដឹង ឃើញ ដល់ ដឹងច្បាស់ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ណា នេះអញ្ញិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

ចប់ មគ្គ ទី ៤ ។

ចប់ លោកុត្តរចិត្ត ។

[២៧៥] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ អហិរិកពលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ លោភោ ហោតិ មោហោ ហោតិ អភិជ្ឈា ហោតិ

[២៧៥] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោ-ដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមា-ធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ សមថោ ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ច-សមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[២៧៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

[២៧៧] កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណ-ធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផ-ស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[២៧៨] កតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជាននា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងដោយអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[២៧៦] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សម្ផស្ស ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គុកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៧] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីស្រួលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៨] សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា សេចក្តីសម្គាល់ សេចក្តីចាំបាន ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៧៩] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ[១] អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[២៨០] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[២៨១] កាតមោ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា មិច្ឆាសង្កប្បោ អយំ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

១ ឱ. ម. ចេតយិតត្តំ ។

[២៧៩] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការតាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨០] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨១] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អកុសលេ ធម្មេ បទភាជនីយំ

[២៨២] កតមោ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា អយំ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

[២៨៣] កតមា តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បីតិ ចាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ អត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។

[២៨៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។

អកុសលធម៌ បទភាជនីយ

[២៨២] វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការសម្រឹងនៃចិត្ត ការសម្ទឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៣] បីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឆ្អែតចិត្ត សេចក្ដីរីករាយ សេចក្ដីសប្បាយ សេចក្ដីស្រួល សេចក្ដីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបានទូវអំណរ ការអណ្ដែតអណ្ដូង សេចក្ដីត្រេកអររបស់ចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៤] សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៥] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

[២៨៦] កាតមា តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ មិច្ឆាវាយាមោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២៨៥] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងមាំ ការមិនឃ្វេងឃ្វាង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្វេងឃ្វាង ការស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៦] វីរិយិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាតខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្នះខ្នែង ខ្មីឃ្មាត សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងនូវធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវីរិយិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៧] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២៨៨] កាតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២៨៩] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២៨៧] សមាធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ គឺសមាធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៨] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ផស្សៈជាដើមនោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៨៩] សោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩០] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[២៩១] កាតមា តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[២៩២] កាតមោ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោ-បនា មិច្ឆាសង្កប្បោ អយំ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាស-ង្កប្បោ ហោតិ ។

[២៩០] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅឃើតយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩១] មិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីយល់ សេចក្តីឃើញ សេចក្តីសាំញ៉ាំគឺទិដ្ឋិ កន្តារៈគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ សេចក្តីស្ទុះស្ទាគឺទិដ្ឋិ ធម្មជាតិជាគ្រឿងប្រកបព្រមគឺទិដ្ឋិ ការចាប់ប្រកាន់ ការប្រកាន់មាំ ការតាំងមាំ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ គន្លងខុស សេចក្តីខុស ធម្មជាតិជាកំណើតនៃសេចក្តីវិនាស គឺលទ្ធិដូចកំពង់សម្រាប់ឆ្លង ការប្រកាន់ព្រោះស្វែងរកខុស ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩២] មិច្ឆាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង គឺមិច្ឆាសង្កប្បៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាសង្កប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ មិច្ឆាវាយាមោ អយំ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ ។

[២៩៤] កតមោ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ ។

អកុសលធម៌ បទភាជនីយ

[២៩៣] មិច្ឆាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឧហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្នះខ្នែង ខ្មីឃ្មាត ការសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងធុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយិន្ទ្រិយ វិរិយពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាវាយាមៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩៤] មិច្ឆាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមិច្ឆាសមាធិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩៥] កតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិ-យារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្ក-មតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ មិច្ឆាវាយាមោ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយពលំ ហោតិ ។

[២៩៦] កតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសា-ហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិពលំ ហោតិ ។

[២៩៥] វីរិយពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីខិហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្នះខ្នែង ខ្មីឃ្មាត សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងនូវធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវីរិយពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[២៩៦] សមាធិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺ សមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អកុសលេ ធម្មេ បទភាជនីយំ

[២៩៧] កាតមំ តស្មឹ សមយេ អហិរិកាពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ន ហិរិយតិ ហិរិយិ-តព្វេន ន ហិរិយតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មា-នំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ អហិរិកាពលំ ហោតិ ។

[២៩៨] កាតមំ តស្មឹ សមយេ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ន ឱត្តប្បតិ ឱត្ត-ប្បិតព្វេន ន ឱត្តប្បតិ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ អនោ-ត្តប្បពលំ ហោតិ ។

[២៩៩] កាតមោ តស្មឹ សមយេ លោភោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ លោភោ លុព្ភនា លុព្ភិតត្តំ សារាគោ សារជ្ជនា សារជ្ជិតត្តំ អភិជ្ឈា លោភោ អកុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ លោភោ ហោតិ ។

អកុសលធម្ម បទភាជនីយ

[២៩៧] *អហិរិកពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិនខ្មាស ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរខ្មាស មិនខ្មាស ដោយការជួបប្រទះនូវពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះអហិរិកពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២៩៨] *អនោត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិនតក់ស្លុត ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរតក់ស្លុត មិនតក់ស្លុត ដោយការជួបប្រទះនូវពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះអនោត្តប្បពលៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[២៩៩] *លោភៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការចង់បាន ការជាប់ចំពាក់ សេចក្តីជាប់ចំពាក់ តម្រេកខ្លាំង ត្រេកត្រអាល សេចក្តីត្រេកត្រអាល ការសម្លឹងរំពៃ គឺលោភៈ ជាអកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះលោភៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។*

[៣០០] កតមោ តស្មឹ សមយេ មោហោ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ អញ្ញាណំ អទស្សនំ អនភិសមយោ អននុពោធោ អសម្ពោធោ អប្បដិវេធោ អសង្គាហនា អបរិយោគាហនា អសមបេក្ខនា អប្បច្ចវេក្ខណា អប្បច្ចក្ខកម្មំ ទុម្មេជ្ឈំ ពាល្យំ អសម្បជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្មោហោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ មោហោ ហោតិ ។

[៣០១] កតមា តស្មឹ សមយេ អភិជ្ឈា ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ លោភោ លុព្ភនា លុព្ភិតត្តំ សារាគោ សារជ្ជនា សារជ្ជិតត្តំ អភិជ្ឈា លោភោ អកុសលមូលំ អយំ តស្មឹ សមយេ អភិជ្ឈា ហោតិ ។

[៣០០] មោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនដឹង មិនឃើញ ការមិនដល់ព្រមចំពោះ ការមិនត្រាស់ដឹងនូវធម៌តាមសមគួរ ការមិនដឹងធម៌ដ៏ស្ងប់ ការមិនចាក់ធ្លុះចំពោះ ការមិនកាន់យក ការមិនចុះចិត្ត ការមិនឃើញស្មើ ការមិនពិចារណា ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ការយល់ខុស សេចក្តីល្ងង់ សេចក្តីមិនដឹងខ្លួន សេចក្តីវង្វេង សេចក្តីវង្វេងខ្លាំង សេចក្តីវង្វេងសព្វ សេចក្តីមិនដឹងច្បាស់ អន្លង់គឺអវិជ្ជា គ្រឿងប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា សេចក្តីគ្របសង្កត់គឺអវិជ្ជា គន្លឹះគឺអវិជ្ជា គឺមោហៈ ជាអកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមោហៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០១] អភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីចង់បាន ការជាប់ចំពាក់ ភាពជាប់ចំពាក់ តម្រេកខ្លាំង ការត្រេកត្រអាល ភាពត្រេកត្រអាល គឺអភិជ្ឈា លោភៈ ជាអកុសលមូល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះអភិជ្ឈា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អកុសលេ ធម្មេ បទភាជនីយំ

[៣០២] កាតមា តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសំយោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ តស្មឹ សមយេ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

[៣០៣] កាតមំ តស្មឹ សមយេ អហិរិកំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ន ហិរិយតិ ហិរិ-យិតព្វេន ន ហិរិយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ អហិរិកំ ហោតិ ។

[៣០៤] កាតមំ តស្មឹ សមយេ អនោត្តប្បំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ន ឱត្តប្បតិ ឱត្ត-ប្បិតព្វេន ន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ តស្មឹ សមយេ អនោ-ត្តប្បំ ហោតិ ។

អកុសលធម៌ បទភាជនីយ

[៣០២] មិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីយល់ សេចក្ដីឃើញ សាំញ៉ាំគឺទិដ្ឋិ កន្តារៈគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ សេចក្ដីស្ទុះស្ទាគឺទិដ្ឋិ ធម្មជាតិជាគ្រឿងប្រកបគឺទិដ្ឋិ ការចាប់ប្រកាន់ ការប្រកាន់មាំ ការតាំងមាំ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ គន្លងខុស សេចក្ដីខុស ធម្មជាតជាកំណើតនៃសេចក្ដីវិនាស លទ្ធិដូចជាកំពង់សម្រាប់ឆ្លង ការប្រកាន់ព្រោះស្វែងរកខុស ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៣] អហិរិកៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិនខ្មាស ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរខ្មាស មិនខ្មាស ដោយការជួបប្រទះនូវពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះ អហិរិកៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៤] អនោត្តប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិនតក់ស្លុត ដោយអំពើទុច្ចរិតដែលគួរតក់ស្លុត មិនតក់ស្លុត ដោយការជួបប្រទះនូវពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក ក្នុងសម័យនោះ នេះអនោត្តប្បៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ សមថោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ សមថោ ហោតិ ។

[៣០៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ បគ្គាហោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ធិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ មិច្ឆាវាយាមោ អយំ តស្មឹ សមយេ បគ្គាហោ ហោតិ ។

[៣០៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ មិច្ឆាសមាធិ អយំ តស្មឹ សមយេ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។

[៣០៥] សមថៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតាំងនៅស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង គឺសមថៈ សមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះ សមថៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៦] ការផ្គងឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីឱហាត សង្វាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្នះខ្នែង ខ្មីឃ្មាត សេចក្តីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់ចុះនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ ការផ្គងនូវធុរៈ គឺវិរិយៈ វិរិយិន្ទ្រិយ វិរិយពលៈ មិច្ឆាវាយាមៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះការផ្គងឡើង កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣០៧] ការមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅនឹង ការតម្កល់ស៊ប់ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ មិច្ឆាសមាធិ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះការមិនរាយមាយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អកុសលេ ធម្មេ កោដ្ឋាសវារោ

[៣០៨] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣០៩] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ចត្តារិ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣១០] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលំ សមាធិពលំ អហិរិកពលំ អនោត្តប្បពលំ

អកុសលធម៌ កោដ្ឋាសវារៈ

[៣០៨] ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣០៩] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៤ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១០] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ

លោភោ មោហោ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកំ អ-
នោត្តប្បំ សមថោ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា
បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា
អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញា-
ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ
សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អ-
កុសលា ។

[៣១១] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ
សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមន-
ស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបា-
រម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា
បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-
ក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា
។ បេ ។

លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣១១] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តជាអកុសល ប្រកបដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនរាយមាយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១២] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមនស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ

អកុសលធម៌ ពួកអកុសលចិត្តដ៏សេស

[៣១២] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តជាអកុសល ប្រកបដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្ដី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្ដី មានរសជាអារម្មណ៍ក្ដី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្ដី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ

អហិរិកពលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ លោភោ ហោតិ មោហោ ហោតិ អភិជ្ឈា ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ សមថោ ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣១៣] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ បញ្ចង្គិកំ ឈានំ ហោតិ តិវង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ចត្តារិ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១៣] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៥ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ធម្មាយ-តនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

២១៣

[៣១៤] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលំ សមាធិពលំ អហិរិកពលំ អនោត្តប្បពលំ លោភោ មោហោ អភិជ្ឈា អហិរិកំ អនោត្តប្បំ សមថោ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣១៥] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សោមន-ស្សសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបា-រម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

អកុសលធម៌ ពួកអកុសលចិត្តដ៏សេស

[៣១៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១៩] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្តជាចិត្តប្រកបដោយសោមនស្ស តែប្រាសចាកទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១៦] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សម-
យេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហ-
គតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា
គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា
ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ
ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេត-
នា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ
ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ
ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេ-
ក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ
មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆា-
សមាធិ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សមាធិពលំ
ហោតិ អហិរិកពលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ
លោភោ ហោតិ មោហោ ហោតិ អភិជ្ឈា ហោតិ
មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ
សមថោ ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ
យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ច-
សមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣១៦] ពួកធម៌ ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣១៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខម-សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ បេ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោស-ម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។

[៣១៧] ផស្សៈ កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វេទនា កើតមានក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោវិញ្ញាណ-ធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ច-
សមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣១៨] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ
ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ
ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ
ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ចតុរង្គិកោ មគ្គោ
ហោតិ ចត្តារិ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតូ ហោន្តិ
ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ
ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ
សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ
ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣១៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ
ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-
ស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ
មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ
វីរិយពលំ សមាធិពលំ អហិរិកពលំ អនោត្តប្បពលំ

ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣១៨] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានមានអង្គ ៤ មគ្គមានអង្គ ៤ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣១៩] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ

លោភោ មោហោ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ សមថោ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣២០] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា មិច្ឆាទិដ្ឋិ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣២០] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្ដេច ។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តប្រទ្បំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣២១] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ អហិរិកពលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ លោភោ ហោតិ មោហោ ហោតិ អភិជ្ឈា ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ សមថោ ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ

[៣២១] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្ដេច ។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកទិដ្ឋិ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្ដី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្ដី មានរសជាអារម្មណ៍ក្ដី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្ដី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ

អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣៦២] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ តិវង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ចត្តារិ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣៦៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលំ សមាធិពលំ អហិរិកពលំ អនោត្តប្បពលំ លោភោ

អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣២២] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣២៣] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ លោភៈ

មោហោ អភិជ្ឈា អហិរិកំ អនោត្តប្បំ សមថោ បគ្គាហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣២៤] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខា-សហគតំ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

មោហៈ អភិជ្ឈា អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ ពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣២៤] ពួកធម៌ ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តប្រទ្បំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

២២១

អកុសលេ ធម្មេ សេសានិ អកុសលចិត្តានិ

[៣២៨] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទោមនស្សសហគតំ បដិឃសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ទុក្ខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ សមាធិពលំ ហោតិ អហិរិកពលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ ទោសោ ហោតិ មោហោ ហោតិ ព្យាចាទោ ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ សមថោ ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣២៥] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តប្រទូសៅដោយទោមនស្ស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ទុក្ខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ ទោសៈ មោហៈ ព្យាបាទ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ អរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣២៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ អសាតំ ចេតសិកំ ទុក្ខំ ចេតោសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ទោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។

[៣២៦] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតពីសម្ផស្សនៃមនោវិញ្ញាណ-ធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ទុក្ខកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទុក្ខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ទោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីទុក្ខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

២២៣

កតមោ តស្មឹ សមយេ ទោសោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោចោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មឹ សមយេ ទោសោ ហោតិ ។ បេ ។ កតមោ តស្មឹ សមយេ ព្យាបាទោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោចោ អនត្តម-នតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មឹ សមយេ ព្យាបាទោ ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

ទោសៈកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីខឹង ការប្រទូស្ត ភាពប្រទូស្ត ការព្យាបាទ អាការព្យាបាទ ភាពព្យាបាទ សេចក្តីខុស សេចក្តីភ្ញាត់ សេចក្តីកាច សម្តីអសុរោះ សេចក្តីមិនត្រេកអរនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទោសៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ព្យាបាទ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីខឹង ការប្រទូស្ត ភាពប្រទូស្ត ការព្យាបាទ អាការព្យាបាទ ភាពព្យាបាទ សេចក្តីខុស សេចក្តីភ្ញាត់ សេចក្តីកាច សម្តីអសុរោះ សេចក្តីមិនត្រេកអរនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះព្យាបាទ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣២៧] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ តិវង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ចត្តារិ ពលានិ ហោន្តិ ទ្វេ ហេតូ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣២៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលំ សមាធិពលំ អហិរិកពលំ អនោត្តប្បពលំ ទោសោ មោហោ ព្យាបាទោ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ សមថោ បគ្គាហោ

[៣២៧] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានមានអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤ ហេតុ ២ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣២៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ ទោសៈ មោហៈ ព្យាបាទ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ

អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣២៩] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទោមនស្សសហគតំ បដិឃសម្បយុត្តំ សសង្ខារេន រូបារម្មណំ វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

អវិក្ខេបៈ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣២៩] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្ដេច ។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តប្រទូស្តដោយទោមនស្ស ប្រកបដោយសេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ ទាំងប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣៣០] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ វិចិកិច្ឆាសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ អហិរិកពលំ ហោតិ អនោត្តប្បពលំ ហោតិ វិចិកិច្ឆា ហោតិ មោហោ ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣៣០] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្ដេច ។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តប្រទាំងដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្ដី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្ដី មានរសជាអារម្មណ៍ក្ដី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្ដី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វិរិយិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិ-តិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ វិរិយពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ វិចិកិច្ឆា មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

២២៧

អកុសលេ ធម្មេ សេសានិ អកុសលចិត្តានិ

[៣៣១] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ បេ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ វិចិកិច្ឆា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ វិមតិ វិចិកិច្ឆា ទ្វេឡ្ហកំ ទ្វេធាបថោ សំសយោ អនេកំសគ្គាហោ អាសប្បនា បរិសប្បនា អបរិយោគាហនា ថម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ អយំ តស្មឹ សមយេ វិចិកិច្ឆា ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣៣១] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ វិចិកិច្ឆា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឆ្ងល់ អាការឆ្ងល់ ភាពឆ្ងល់ សេចក្តីយល់ស្ទាក់ស្ទើរ សេចក្តិងឿងឆ្ងល់ ចិត្តបែកជាពីរ ចិត្តញែកជា ២ ផ្លូវ សេចក្តីសង្ស័យ ការប្រកាន់ដោយចំណែកច្រើន ការដកថយមិនរួច ការទម្ទុះទម្ទាយ ទៅមិនបាន ការប្រកាន់មិនមាំ សេចក្តីរឹងត្អឹងរបស់ចិត្ត ការរសេម-រសាមចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចិកិច្ឆា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣៣២] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ ចត្តារិ ឥន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ ទុវង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ តីណិ ពលានិ ហោន្តិ ឯកោ ហេតុ ហោតិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣៣៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ វីរិយពលំ អហិរិកពលំ អនោត្តប្បពលំ វិចិកិច្ឆា មោហោ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ

[៣៣២] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៤ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ២ ពលៈ ៣ ហេតុ ១ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣៣៣] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ វីរិយពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ វិចិកិច្ឆា មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ

បគ្គាហោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣៣៤] កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលំ ចិត្តំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសម្បយុត្តំ រូបារម្មណំ វា សទ្ទារម្មណំ វា គន្ធារម្មណំ វា រសារម្មណំ វា ផោដ្ឋព្វារម្មណំ វា ធម្មារម្មណំ វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ មិច្ឆាសង្កប្បោ ហោតិ មិច្ឆាវាយាមោ ហោតិ មិច្ឆាសមាធិ ហោតិ វីរិយពលំ ហោតិ

បគ្គាហៈ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

[៣៣៤] ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្ត ជាចិត្តប្រទូំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ក្តី មានក្លិនជាអារម្មណ៍ក្តី មានរសជាអារម្មណ៍ក្តី មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វិរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វិរិយពលៈ

សមាធិពលំ ហោតិ អហិរិកពលំ ហោតិ អនោត្ត-ប្បពលំ ហោតិ ឧទ្ធច្ចំ ហោតិ មោហោ ហោតិ អហិរិកំ ហោតិ អនោត្តប្បំ ហោតិ សមថោ ហោតិ បគ្គាហោ ហោតិ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

[៣៣៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ឧទ្ធច្ចំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូ-បសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឧទ្ធច្ចំ ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ ឧទ្ធច្ចៈ មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។

[៣៣៥] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិចណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឧទ្ធច្ចៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការអណ្តែតអណ្តូងចិត្ត ការមិនស្ងប់រម្ងាប់ ការរាយមាយចិត្ត ការភ្ញាក់ផ្អើលចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧទ្ធច្ចៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣៣៦] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ចតុរង្គិកំ ឈានំ ហោតិ តិវង្គិកោ មគ្គោ ហោតិ ចត្តារិ ពលានិ ហោន្តិ ឯកោ ហេតុ ហោតិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា អកុសលា ។ បេ ។

[៣៣៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ មិច្ឆាសង្កប្បោ មិច្ឆាវាយាមោ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលំ សមាធិពលំ អហិរិកពលំ អនោត្តប្បពលំ

អកុសលធម៌ ពួកអកុសលចិត្តដ៏សេសស

[៣៣៦] ខន្ធ ៤ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ឈានប្រកបដោយអង្គ ៤ មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៣ ពលៈ ៤ ហេតុ ១ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ បេ ។

[៣៣៧] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ មិច្ឆាសង្កប្បៈ មិច្ឆាវាយាមៈ មិច្ឆាសមាធិ វីរិយពលៈ សមាធិពលៈ អហិរិកពលៈ អនោត្តប្បពលៈ

ឧទ្ធច្ចំ មោហោ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ សមថោ បគ្គា-
ហោ អវិក្ខេបោ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អ-
ញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា
វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណ-
ក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ
។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។

ទ្វាទស អកុសលចិត្តានិ ។

[៣៣៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ
សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស ក-
តត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ
ឧបេក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា
ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេក-
គ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ
ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ
អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ
ធម្មា អព្យាកតា ។

ឧទ្ធច្ចៈ មោហៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ សមថៈ បគ្គាហៈ អវិក្ខេបៈ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។

ចប់ អកុសលចិត្ត ១២ ។

[៣៣៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាវិបាក ប្រទ្បំដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាកាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមានក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

២៣៣

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៣៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

[៣៤០] កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ នេវសាតំ ធាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខម-សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៣៤១] កតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាចក្ខុវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជានធា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សម-យេ សញ្ញា ហោតិ ។

[៣៤២] កតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាចក្ខុវិញ្ញាណ-ធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៣៣៩] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤០] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤១] សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា ការចងចាំ ភាពចំណាំ ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤២] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា ការគិត ភាពគិត ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៣] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[៣៤៤] កាតមា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។

[៣៤៥] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

[៣៤៦] កាតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៤៣] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៤] ឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៥] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៦] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត ការដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៤៧] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវ-សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៤៨] កតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិ-តិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៤៩] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៤៧] ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៨] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺតយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៤៩] ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៥០] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៣៥១] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិ-ច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៥០] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៣៥១] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៨២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ គន្ធារម្មណំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ សុខសហគតំ ផោដ្ឋព្វារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សុខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៨៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៥២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ សោតវិញ្ញាណជាវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ព្រោះបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាកាមាវចរកុសល ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានក្លិនជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរសជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ប្រកបដោយសុខ មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ សុខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៥៣] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៤] កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាកាយវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៣៨៥] កតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាកាយវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជានណា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

[៣៨៦] កតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាកាយវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៣៥៤] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៥៥] សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា សេចក្តីសម្គាល់ សេចក្តីចាំបាន ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញាកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៥៦] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការតាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃកាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

២៣៩

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៨៧] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា កាយវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[៣៨៨] កាតមំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។

[៣៨៩] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៥៧] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងនូវអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ កាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៥៨] សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃកាយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៥៩] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦០] កតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា កាយវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៦១] កតមំ តស្មឹ សមយេ សុខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ កាយិកំ សាតំ កាយិកំ សុខំ កាយសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សុខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៦២] កតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៦៣] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៦០] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ កាយវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦១] សុខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦២] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦៣] ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃ ណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

២៤១

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៦៤] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា កាយវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៣៦៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា ចិត្តស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

កុសលវិបាកានិ បញ្ច វិញ្ញាណានិ ។

[៣៦៤] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៣៦៥] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ បញ្ចវិញ្ញាណ មានវិបាកជាកុសល ។

[៣៦៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៦៧] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

[៣៦៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ មនោធាតុ ជាវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី ។ បេ ។ មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាកាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៦៧] ផស្សៈកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

២៤៣

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៦៨] កាតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៣៦៩] កាតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជានានា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

[៣៧០] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៦៨] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ កើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៦៩] សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា សេចក្តីសម្គាល់ សេចក្តីចាំបាន ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧០] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការតាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោ-ធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧១] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[៣៧២] កាតមោ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា អយំ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

[៣៧៣] កាតមោ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុ-បេក្ខនតា អយំ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

[៣៧៤] កាតមា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។

[៣៧១] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចិត្ត សេចក្ដីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្ដីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់ គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧២] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៣] វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្គងនូវចិត្ត ការសម្លឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៤] ឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីមិនធ្លាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនធ្លាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៧៥] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

[៣៧៦] កតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៧៧] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៧៥] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៦] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៧]] ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៨] កាតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៧៩] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកាតា ។

[៣៨០] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកាតា ។ បេ ។

[៣៧៨] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៧៩] ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៨០] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៨១] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

កុសលវិបាកា មនោធាតុ ។

[៣៨២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៨១] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ មនោធាតុ មានវិបាកជាកុសល ។

[៣៨២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណធាតុជាវិបាក ប្រកបដោយសោមនស្ស មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាកាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា

ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្ត-ស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៨៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

[៣៨៤] កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណ-ធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោស-ម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៨៣] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៤] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

២៤៩

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៨៥] កតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជានជា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

[៣៨៦] កតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៣៨៧] កតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[៣៨៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា អយំ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

[៣៨៥] សញ្ញាកើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា ការសម្គាល់ ការចាំបាន ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃមនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៦] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា សេចក្តីរិះគិត ការតាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៧] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៨] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកចិត្តឡើង ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៨៩] កតមោ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា អយំ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

[៣៩០] កតមា តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ បីតិ ចាមោជ្ជំ អាមោទនា បមោទនា ហាសោ បហាសោ វិត្តិ ឱទគ្យំ អត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ តស្មឹ សមយេ បីតិ ហោតិ ។

[៣៩១] កតមំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សុខំ ហោតិ ។

[៣៩២] កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

[៣៨៩] វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្គងនូវចិត្ត ការសម្លឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩០] បីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្អែតចិត្ត សេចក្តីរីករាយ សេចក្តីសប្បាយ សេចក្តីស្រួលចិត្ត សេចក្តីស្រស់ស្រាយ ការញញឹមញញែម ការបានទូវអំណរ ការអណ្តែតអណ្តូង សេចក្តីត្រេកអរនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះបីតិ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩១] សុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនា ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសុខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩២] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

២៥១

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៩៣] កតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញា-ណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៩៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិ-ន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ សាតំ ចេតសិកំ សុខំ ចេតោសម្ផស្សជំ សាតំ សុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា សាតា សុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៩៥] កតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៣៩៦] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៩៣] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហ្ឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះមនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៤] សោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្តីសុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍ដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាដ៏ឆ្ងាញ់ពិសាជាសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសោមនស្សិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៥] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជិវិតិន្ទ្រិយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៣៩៦] ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៩៧] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៣៩៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៩៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោ-វិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៣៩៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ កុសលវិបាកសោមនស្សសហគតមនោវិញ្ញាណធាតុ ។

២៤៣

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៣៩៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យា-កតា ។

[៤០០] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៣៩៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណធាតុជាវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយព្រោះហេតុបានធ្វើបានសន្សំ នូវកម្មជាកាមាវចរកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤០០] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០១] កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ ចេតសិកំ នេវសាតំ ធាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតម ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខម-សុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។

[៤០២] កតមា តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា សញ្ញា សញ្ជានជា សញ្ជានិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ សញ្ញា ហោតិ ។

[៤០៣] កតមា តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ តជ្ជាមនោវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជា ចេតនា សញ្ចេតនា សញ្ចេតយិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចេតនា ហោតិ ។

[៤០១] វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃមនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០២] សញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញា ការសម្គាល់ ការចាំបាន ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃមនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះសញ្ញា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០៣] ចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចេតនា ការត្រិះរិះ ការតាក់តែង ដែលកើតអំពីសម្ផស្ស នៃមនោ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះចេតនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៤០៤] កតមំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ ហោតិ ។

[៤០៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ តក្កោ វិតក្កោ សង្កប្បោ អប្បនា ព្យប្បនា ចេតសោ អភិនិរោបនា អយំ តស្មឹ សមយេ វិតក្កោ ហោតិ ។

[៤០៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ចារោ វិចារោ អនុវិចារោ ឧបវិចារោ ចិត្តស្ស អនុសន្ធនតា អនុបេក្ខនតា អយំ តស្មឹ សមយេ វិចារោ ហោតិ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៤០៤] ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់គឺភវង្គ-ចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០៥] វិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីត្រិះរិះ ការរិះគិត តម្រិះ ការរំពឹង ការជញ្ជឹង ការលើកឡើងនូវចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិតក្កៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០៦] វិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការត្រួតត្រា ការពិចារណា ការពិនិត្យមើល ការសង្កេតមើល ការផ្គងនូវចិត្ត ការសម្លឹងមើល ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវិចារៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០៧] កាតមា តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវសាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខា ហោតិ ។

[៤០៨] កាតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ ។

[៤០៩] កាតមំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តំ មនោ មានសំ ហទយំ បណ្ឌរំ មនោ មនាយតនំ មនិន្ទ្រិយំ វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តជ្ជា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥទំ តស្មឹ សមយេ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៤០៧] ឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនាមិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឧបេក្ខា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០៨] ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤០៩] មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត សេចក្តីដឹងអារម្មណ៍ សេចក្តីប្រាថ្នា ហឫទ័យ ធម្មជាតដ៏ផូរផង់គឺភវង្គចិត្ត ហៅថាមនោ មនាយតនៈ មនិន្ទ្រិយ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មនោវិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ មនិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៤១០] កតមំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកំ នេវ-សាតំ នាសាតំ ចេតោសម្ផស្សជំ អទុក្ខមសុខំ វេទយិតំ ចេតោសម្ផស្សជា អទុក្ខមសុខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៤១១] កតមំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យោ តេសំ អរូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។

[៤១២] យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកកាមាវចរវិបាក

[៤១០] ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា មិនមែនជាមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត ការទទួលអារម្មណ៍មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត វេទនា មិនទុក្ខមិនសុខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃចិត្ត ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤១១] ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវអរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិតិន្ទ្រិយ ណា នេះ ជីវិតិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។

[៤១២] ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤១៣] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យា-កតា ។ បេ ។

[៤១៤] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-ស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

កុសលវិបាកា ឧបេក្ខាសហគតា មនោវិញ្ញាណធាតុ ។

[៤១៣] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណ-ធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤១៤] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ កុសលវិបាកឧបេក្ខាសហគតមនោវិញ្ញាណធាតុ ។

២៤៩

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា

[៤១៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ កាមាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា សសង្ខារេន រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

អព្យាកតធម្ម ពួកកាមាវចរវិបាក

[៤១៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ មនោវិញ្ញាណធាតុជាវិបាក ប្រទាំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ កើតឡើងហើយព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាកាមាវចរកុសល ។ បេ ។ ប្រទាំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ប្រទាំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ប្រទាំដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ប្រទាំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ។ បេ ។ ប្រទាំដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ប្រទាំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ប្រទាំដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ ប្រារព្ធនូវអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤១៦] អលោភោ អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។ អទោសោ អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។ អមោហោ អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អដ្ឋ មហាវិបាកា ។

[៤១៧] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ រូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។

[៤១៦] *អលោភៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អទោសៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អមោហៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។*

ចប់ មហាវិបាក ៨ ។

[៤១៧] *ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូបភព បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជារូបាវចរកុសលនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងរូប-ភព បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។*

២៦១

បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ រូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

រូបាវចរវិបាកា ។

[៤១៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនោះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជារូបាវចរកុសលនោះឯង បានលះបង់សុខផង ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

ចប់ រូបាវចរវិបាក ។

[៤១៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវពួករូបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង កម្ចាត់បង់នូវពួកបដិឃសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនានត្តសញ្ញា លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤១៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្ម ជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវពួករូបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង កម្ចាត់បង់នូវពួកបដិឃសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវនានត្តសញ្ញា បានលះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤១៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវអាកាសានញ្ចាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤២០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។

ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំនូវកម្ម ជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវអាកាសានញ្ចាយតនៈដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈានប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤២០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គដើម្បីទៅកើតក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤២១] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបូបបត្តិយា មគ្គំ ភាវេតិ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ អរូបាវចរស្ស កុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកំ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។

ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំនូវកម្មជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤២១] ពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវមគ្គ ដើម្បីទៅកើត ក្នុងអរូបភព ព្រោះកន្លងនូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអរូបាវចរកុសលនោះឯង ព្រោះកន្លងនូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។

ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អរូបាវចរវិបាកា ។

[៤២២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អរូបាវចរវិបាក ។

[៤២២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺត-យូរ ជាសុញ្ញតៈ (សូន្យចាកកិលេស) ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤២៣] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូ-មិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភា-វិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤២៣] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលជ្ឈានជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្តៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

២៦៧

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤២៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម្ម លោកុត្តរវិបាក

[៤២៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសល-ជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់នូវបឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤២៥] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញន្តិ កុ-សលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញន្តិ កុ-សលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិ-ហិតន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤២៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមានក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

២៦៩

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤២៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូ-មិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ។ បេ ។ សុខា-បដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ កុសលំ ។ បេ ។ សុ-ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អនិមិត្តន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុ-ខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

សុទ្ធិកប្បដិបទា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤២៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រ-តិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអនិមិត្តៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ សុទ្ធិកប្បដិបទា ។

[៤២៧] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤២៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

២៧១

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤២៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អនិមិត្តំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤២៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអនិមិត្តៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤២៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុ-សលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤២៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈានជាលោកុត្តរនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

២៧៣

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៣០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុញ្ញតន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អនិមិត្តន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អប្បណិហិ-តន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

សុទ្ធិកសុញ្ញតំ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៣០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈទាំងឡាយ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ សុទ្ធិកសុញ្ញតៈ ។

[៤៣១] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៣១] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

២៧៤

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៣២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៣២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៣៣] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូ-មិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៣៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូ-មិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។

[៤៣៣] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៣៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។

ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិ-បទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខា-បដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៣៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អប-ចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។

ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៣៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ។ បេ ។

សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អនិមិត្តន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ វិចាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

សុញ្ញតប្បដិបទា ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុ-សល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអនិមិត្ត ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ សុញ្ញតប្បដិបទា ។

២៧៩

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៣៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម្ម លោកុត្តរវិបាក

[៤៣៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្ប-ណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៣៧] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អនិមិត្តំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៣៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអនិមិត្ត ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៣៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូ-មិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម្ម ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៣៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៣៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អនិមិត្តន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុញ្ញតន្តិ វិចាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

សុទ្ធិកអប្បណិហិតំ ។

[៥៣៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈានជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះជាវិបាក ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ សុទ្ធិកអប្បណិហិតៈ ។

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៤០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៤០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៤១] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៤១] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្តៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៤២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិ-យា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្ប-ណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ លោកុត្តរវិបាក

[៤៤២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៤៣] កាតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារពំ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខា-បដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ វិចា-កោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៤៣] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៤៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្ប-ណិហិតន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បា-ភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិ-បទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អនិមិត្តន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៤៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកព្វូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអនិមិត្ត ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។

សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតន្តិ វិចារោ តស្មឹ សមយេ ជស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អប្បណិហិតប្បដិបទា ។

[៤៤៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ មគ្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សតិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សម្មប្បធានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈង្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សច្ចំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោ-កុត្តរំ សមថំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធម្មំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ខន្ធំ ភាវេតិ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អប្បណិហិតប្បដិបទា ។

[៤៤៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរមគ្គ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសម្មប្បធាន ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរ-ពលៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរពោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសច្ចៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសមថៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរធម៌ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរក្ខន្ធ ។ បេ ។

២៨៩

លោកុត្តរំ អាយតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធាតុំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាហារំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ផស្សំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ វេទនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សញ្ញំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចេតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចិត្តំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ចិត្តស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

វីសតិ មហានយា ។

ចម្រើននូវលោកុត្តរអាយតនៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរធាតុ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរអាហារ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរផស្សៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរវេទនា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសញ្ញា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរចេតនា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរចិត្ត ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់ នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលចិត្ត ជាលោកុត្តរៈ នោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

ចប់ មហាន័យ ២០ ។

[៤៤៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៤៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិ-បតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះ ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៤៧] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៤៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៤៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៤៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាកុសលទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

២៩៣

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៤៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិ-បតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធា-ភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៤៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ បានដល់ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្តៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៨០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធា-ភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធា-ភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បា-ភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ឆន្ទា-ធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បា-ភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។

[៤៩០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។

សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា[១] ។

[៤៨១] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។

១ ឱ. ម. ឆន្ទាធិបតេយ្យំ សុទ្ធិកប្បដិបទាតិ អតិរេកបាឋោ ទិស្សតិ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៥១] ពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើន នូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈានជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។

បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិប-តេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិ-ក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៤២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈានជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអនិមិត្តៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៨៣] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ ធម្មាធិប-តេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៥៣] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈ នោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៥៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ ធម្មា- ធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុញ្ញតំ ធម្មាធិប- តេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេ- យ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ កុ- សលំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៥៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៩៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខា-បដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម្ម ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៥៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិ-បតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៩៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

៣០១

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៩៧] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៩៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈានជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារកំ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ធម្មាធិបតេយ្យន្តិ វិចាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៥៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៩៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូ-មិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ សុខា-បដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៩៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។បេ។

សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិចាកោ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទា-ធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិ-ប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិចាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេចោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៦០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិប-តេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៦០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិប-តេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៦១] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។

អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៦១] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៦២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អវិក្ខេប: ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៦២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្ដ: ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិត: ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្ស: ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេប: ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈានជាលោកុត្តរ:នោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន ជាសុញ្ញត: ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្ស: ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេប: ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៦៣] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិតក្កវិចារពន្ធំ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អប្បណិហិតំ ធម្មានិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតំ ធម្មានិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ អប្បណិហិតំ ធម្មានិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ធម្មានិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ អប្បណិហិតំ ធម្មានិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុញ្ញតំ ធម្មានិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៦៣] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិ-បតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិ-បតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិ-បតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៦៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៦៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

៣០៩

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៦៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៦៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៦៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៦៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

៣១១

អព្យាកតេ ធម្មេ លោកុត្តរវិបាកា

[៤៦៧] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ ពួកលោកុត្តរវិបាក

[៤៦៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានរម្ងាប់វិតក្កៈ និងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំ-បាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៦៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទិព្វាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ខិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។

[៤៦៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំង-ឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុ-សល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។

សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិប-
តេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បា-
ភិញ្ញំ អនិមិត្តំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ ។ បេ ។
សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិប-
តេយ្យន្តិ កុសលំ ។ បេ ។ សុខាបដិបទំ ទិប្បាភិញ្ញំ
សុញ្ញតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យន្តិ វិបាកោ តស្មឹ សមយេ
ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។
ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៦៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ
សមយេ លោកុត្តរំ មគ្គំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោ-
កុត្តរំ សតិប្បដ្ឋានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ
សម្មប្បធានំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥទ្ធិបាទំ
ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ឥន្ទ្រិយំ ភាវេតិ ។ បេ ។
លោកុត្តរំ ពលំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ពោជ្ឈង្គំ
ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សច្ចំ ភាវេតិ ។ បេ ។
លោកុត្តរំ សមថំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធម្មំ
ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ខន្ធំ ភាវេតិ ។ បេ ។

មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអនិមិត្ត ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាកុសល ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រតិបត្តិងាយ មានការត្រាស់ដឹងឆាប់ ជាសុញ្ញតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ដូច្នេះ ជាវិបាក ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៦៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរមគ្គ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសតិប្បដ្ឋាន ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសម្មប្បធាន ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរឥទ្ធិបាទ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរឥន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរពលៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរពោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសច្ចៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសមថៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរធម៌ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរក្ខន្ធ ។ បេ ។

លោកុត្តរំ អាយតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ធាតុំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ អាហារំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ផស្សំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោ-កុត្តរំ វេទនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ សញ្ញំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចេតនំ ភាវេតិ ។ បេ ។ លោកុត្តរំ ចិត្តំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ ទិដ្ឋិគតានំ បហានាយ បឋមាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ចិត្តស្ស កតត្តា ភាវិ-តត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ ។ បេ ។ អនិមិត្តំ ។ បេ ។ អប្បណិហិតំ ឆន្ទាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីរិយាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។

ចម្រើននូវលោកុត្តរអាយតនៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរធាតុ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរអាហារ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរផស្សៈ ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរវេទនា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរសញ្ញា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរចេតនា ។ បេ ។ ចម្រើននូវលោកុត្តរចិត្ត ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកពូនឡើង ដើម្បីលះបង់នូវទិដ្ឋិ ដើម្បីដល់នូវភូមិជាប្រថម បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើននូវកុសលចិត្ត ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្តីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ។ បេ ។ ជាអនិមិត្ត ។ បេ ។ ជាអប្បណិហិតៈ ជាឆន្ទាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ ជាវីរិយាធិបតេយ្យ ។ បេ ។

ចិត្តាធិបតេយ្យំ ។ បេ ។ វីមំសាធិបតេយ្យំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

បឋមមគ្គវិបាកោ ។

[៤៧០] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ លោកុត្តរំ ឈានំ ភាវេតិ និយ្យានិកំ អបចយគាមឹ កាមរាគព្យាបាទានំ តនុភាវាយ ទុតិ-យាយ ភូមិយា បត្តិយា ។ បេ ។ កាមរាគព្យា-បាទានំ អនវសេសប្បហានាយ តតិយាយ ភូមិយា បត្តិយា ។ បេ ។ រូបរាគអរូបរាគមានឧទ្ធច្ចអវិជ្ជាយ អនវសេសប្បហានាយ ចតុត្ថាយ ភូមិយា បត្តិយា វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។

ជាចិត្តាធិបតេយ្យ ។ បេ ។ ជាវីមំសាធិបតេយ្យ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ វិបាកក្នុងបឋមមគ្គ ។

[៤៧០] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវលោកុត្តរជ្ឈាន ជាគ្រឿងចេញចាកវដ្តៈ ដល់នូវការមិនសន្សំកព្ទនឡើង ដើម្បីធ្វើកាមរាគនិងព្យាបាទ ឲ្យស្រាលស្តើង ដើម្បីដល់នូវទុតិយភូមិ ។ បេ ។ ដើម្បីលះកាមរាគនិងព្យាបាទ មិនឲ្យមានសេសសល់ ដើម្បីដល់នូវតតិយភូមិ ។ បេ ។ ដើម្បីលះរូបរាគ អរូបរាគ មានៈ ឧទ្ធច្ចៈ និងអវិជ្ជា មិនឲ្យមានសេសសល់ ដើម្បីដល់នូវចតុត្ថភូមិ បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។

អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា កុសលា តស្សេវ លោកុត្តរស្ស កុសលស្ស ឈានស្ស កតត្តា ភាវិតត្តា វិបាកំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ ទុក្ខាបដិបទំ ទន្ធាភិញ្ញំ សុញ្ញតំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៧១] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តេសំ អញ្ញាតាវីនំ ធម្មានំ អញ្ញា បញ្ញា បជានានា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ

អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ កុសលធម៌ទាំងនេះ ជាវិបាក ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានចម្រើន នូវកុសលជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈនោះឯង បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានសេចក្ដីប្រតិបត្តិលំបាក មានការត្រាស់ដឹងយឺតយូរ ជាសុញ្ញតៈ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៧១] ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីដឹងទួទៅ ការដឹងសព្វនូវធម៌ទាំងនោះ ដែលបុគ្គលដឹងទួទៅ ការពិចារណា ការជ្រើសរើស ការជ្រើសរើសសព្វ ការពិចារណាធម៌

៣១៧

សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរី មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ អញ្ញាតាវិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

លោកុត្តរវិបាកោ ។

ការកំណត់ ការកត់សម្គាល់ ការកត់ត្រា ភាពនៃបណ្ឌិត ភាពនៃអ្នកឈ្លាស ភាពនៃអ្នកជ្រះស្អាត ភាពនៃអ្នកភ្លឺច្បាស់ ការគិត ការត្រិះរិះ ធម្មជាតិដូចផែនដី ធម្មជាតិកម្ចាត់កិលេស ធម្មជាតិណែនាំ ធម្មជាតិឃើញច្បាស់ ការដឹងល្អ សភាពដូចជាជន្លួញ គឺបញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយ បញ្ញាពលៈ សស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា ឱភាសគឺបញ្ញា គ្រឿងផ្ទុះគឺបញ្ញា រតនៈគឺបញ្ញា អមោហៈ ធម្មវិចយៈ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គ ជាអង្គនៃមគ្គ រាប់បញ្ចូលក្នុងមគ្គណា នេះអញ្ញាតាវិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ លោកុត្តរវិបាក ។

[៤៧២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិ-តត្តា វិបាកំ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេ-ក្ខាសហគតំ រូបារម្មណំ ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ សទ្ទារម្មណំ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខា-សហគតំ គន្ធារម្មណំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតំ រសារម្មណំ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ទុក្ខសហគតំ ផោ-ដ្ឋព្វារម្មណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ ទុក្ខំ ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុ-ប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៧២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ ជាវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអកុសល ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានក្លិនជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរសជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ ប្រកបដោយទុក្ខ មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត ទុក្ខ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ទុក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ អកុសលវិបាកា

[៤៧៣] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ តជ្ជាកាយវិញ្ញាណធាតុសម្ផស្សជំ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា អយំ តស្មឹ សមយេ វេទនា ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយ-សម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ទុក្ខំ ហោតិ ។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យំ តស្មឹ សមយេ កាយិកំ អសាតំ កាយិកំ ទុក្ខំ កាយសម្ផស្សជំ អសាតំ ទុក្ខំ វេទយិតំ កាយសម្ផស្សជា អសាតា ទុក្ខា វេទនា ឥទំ តស្មឹ សមយេ ទុក្ខិន្ទ្រិយំ

អព្យាកតធម៌ ពួកអកុសលវិបាក

[៤៧៣] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការពាល់ត្រូវ ការប៉ះពាល់ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ វេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ-វិញ្ញាណធាតុ ដ៏សមគួរដល់ធម៌នោះ ការទទួលអារម្មណ៍ មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ វេទនា មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវេទនា កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ទុក្ខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីលំបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ វេទនា មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទុក្ខ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ទុក្ខិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនឆ្ងាញ់ពិសា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ សេចក្តីលំបាក ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាយ ការទទួលអារម្មណ៍ មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ វេទនា មិនឆ្ងាញ់ពិសាជាទុក្ខ ដែលកើតអំពីសម្ផស្សនៃកាយ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះទុក្ខិន្ទ្រិយ

ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៧៤] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា កាយវិញ្ញាណធាតុ[១] ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៤៧៥] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា[២] ចិត្តស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ

១ ឱ. មនោវិញ្ញាណធាតូតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ឯត្ថន្តរេ វិតក្កោ វិចារោតិ ទិស្សតិ ។

កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះ ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៧៤] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ-ធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៧៥] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូប-ធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ

អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៧៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៧៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោធាតុ ជាវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអកុសល ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៧៧] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៤៧៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៧៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៧៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

៣២៣

អព្យាកតេ ធម្មេ អកុសលវិបាកា

[៤៧៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អកុសលស្ស កម្មស្ស កតត្តា ឧបចិតត្តា វិបាកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ ឧបេ-ក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្ប-ន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

អព្យាកតធម៌ ពួកអកុសលវិបាក

[៤៧៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណ-
ធាតុ ជាវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។
មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ
ព្រោះហេតុបានធ្វើ បានសន្សំ នូវកម្មជាអកុសល ក្នុងសម័យណា
ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត
វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ
ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា
ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ
នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៨០] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៤៨១] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អកុសលវិបាកា អព្យាកតា ។

[៤៨០] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោ-វិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៨១] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ អកុសលវិបាក ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរកិរិយា

[៤៨២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ មនោធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៨៣] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ តីណិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោធាតុ

អព្យាកតធម្ម កាមាវចរកិរិយា

[៤៨២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ មនោធាតុ ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្ដី ។ បេ ។ មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ក្ដី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៨៣] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៣ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោធាតុ ១

ហោតិ ឯកាំ ជម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ជម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ជម្មា ឥមេ ជម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៤៨៤] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្តស្សេកគ្គតា ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ជម្មា ឋបេត្វា វេទនាខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ជម្មា អព្យាកតា ។

[៤៨៥] កតមេ ជម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សោមនស្សសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។

ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៨៤] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៨៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ប្រកបដោយសោមនស្ស មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។

ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សម-
យេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោ-
តិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ
វិចារោ ហោតិ បីតិ ហោតិ សុខំ ហោតិ ចិត្ត-
ស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ
ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ សោមនស្សិន្ទ្រិយំ ហោតិ
ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ
អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ
ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៨៦] កតមោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ ។ យោ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ផុសនា
សម្ផុសនា សម្ផុសិតត្តំ អយំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ
ហោតិ ។ បេ ។ កតមា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេ-
កគ្គតា ហោតិ ។ យេ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស
ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ
អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមា-
ធិពលំ អយំ តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ
។ បេ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ

មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ សុខៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ សោមនស្សិន្ទ្រិយ ជីវិ-តិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៨៦] ផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ការប៉ះពាល់ ការពាល់ត្រូវ ការទង្គិកទង្គិច ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះផស្សៈ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ ការតាំងនៅស៊ប់ ការតាំងនៅមាំ ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះឯកគ្គតារបស់ចិត្ត កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ វីរិយិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ

យោ តស្មឹ សមយេ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ និក្កមោ បរក្កមោ ឧយ្យាមោ វាយាមោ ឧស្សាហោ ឧស្សោឡ្ហី ថាមោ ឋិតិ អសិថិលបរក្កមតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា ធុរសម្បគ្គាហោ វីរិយំ វីរិយិន្ទ្រិយំ វីរិយពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ កតមំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ យា តស្មឹ សមយេ ចិត្តស្ស ឋិតិ សណ្ឋិតិ អវដ្ឋិតិ អវិសាហារោ អវិក្ខេបោ អវិសាហដមានសតា សមថោ សមាធិន្ទ្រិយំ សមាធិពលំ ឥទំ តស្មឹ សមយេ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ ។ បេ ។ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីប្រារព្ធព្យាយាម ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្ត សេចក្ដីសង្វាត ឱហាត ខិតខំ ព្យាយាម ឧស្សាហ៍ ប្រឹងប្រែង ខ្នះខ្នែង ខ្មីឃ្មាត សេចក្ដីសង្វាតមិនធូរថយ ការមិនដាក់សេចក្ដីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ធុរៈ សេចក្ដីផ្គងនូវធុរៈ គឺវីរិយៈ វីរិយិន្ទ្រិយ វីរិយពលៈ ណា ក្នុងសម័យនោះ នេះវីរិយិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ សមាធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការឋិតនៅ ការតម្កល់នៅស៊ប់ ការតម្កល់នៅនឹង ការមិនឃ្លេងឃ្លោង ការមិនរាយមាយ ភាពនៃចិត្តមិនឃ្លេងឃ្លោង សេចក្ដីស្ងប់រម្ងាប់ គឺសមាធិន្ទ្រិយ សមាធិពលៈ ណា របស់ចិត្ត ក្នុងសម័យនោះ នេះសមាធិន្ទ្រិយ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរកិរិយា

[៤៨៧] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៤៨៨] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ បីតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ កាមាវចរកិរិយា

[៤៨៧] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៨៨] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្តេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ បីតិ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៨៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា ឧបេក្ខាសហគតា រូបារម្មណា វា ។ បេ ។ ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ វេទនា ហោតិ សញ្ញា ហោតិ ចេតនា ហោតិ ចិត្តំ ហោតិ វិតក្កោ ហោតិ វិចារោ ហោតិ ឧបេក្ខា ហោតិ ចិត្តស្សេកគ្គតា ហោតិ វីរិយិន្ទ្រិយំ ហោតិ សមាធិន្ទ្រិយំ ហោតិ មនិន្ទ្រិយំ ហោតិ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយំ ហោតិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៤៩០] តស្មឹ ខោ បន សមយេ ចត្តារោ ខន្ធា ហោន្តិ ទ្វាយតនានិ ហោន្តិ ទ្វេ ធាតុយោ ហោន្តិ តយោ អាហារា ហោន្តិ បញ្ចិន្ទ្រិយានិ ហោន្តិ ឯកោ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ ឯកា មនោវិញ្ញាណធាតុ

[៤៨៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ មនោវិញ្ញាណ-ធាតុ ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិន-មែនជាកម្មវិបាក ប្រកបដោយឧបេក្ខា មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអារម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ វេទនា សញ្ញា ចេតនា ចិត្ត វិតក្កៈ វិចារៈ ឧបេក្ខា ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ មនិន្ទ្រិយ ឧបេក្ខិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៩០] ខន្ធ ៤ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ អាយតនៈ ២ ធាតុ ២ អាហារ ៣ ឥន្ទ្រិយ ៥ ផស្សៈ ១ ។ បេ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ១

ហោតិ ឯកំ ធម្មាយតនំ ហោតិ ឯកា ធម្មធាតុ ហោតិ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឥមេ ធម្មា អព្យា-កតា ។ បេ ។

[៤៩១] កតមោ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ ផស្សោ ចេតនា វិតក្កោ វិចារោ ចិត្ត-ស្សេកគ្គតា វីរិយិន្ទ្រិយំ សមាធិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យេ វា បន តស្មឹ សមយេ អញ្ញេបិ អត្ថិ បដិ-ច្ចសមុប្បន្នា អរូបិនោ ធម្មា ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា សញ្ញាក្ខន្ធំ ឋបេត្វា វិញ្ញាណក្ខន្ធំ អយំ តស្មឹ សមយេ សង្ខារក្ខន្ធោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៩២] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បន្នា ហោតិ កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា ។ បេ ។

ធម្មាយតនៈ ១ ធម្មធាតុ ១ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៩១] សង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផស្សៈ ចេតនា វិតក្កៈ វិចារៈ ឯកគ្គតារបស់ចិត្ត វីរិយិន្ទ្រិយ សមាធិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ ពួកអរូបធម៌ដទៃណា ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យហេតុ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ លើកទុកតែវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធចេញ នេះសង្ខារក្ខន្ធ កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩២] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក កើតឡើងហើយ ច្រឡំដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ។ បេ ។

សោមនស្សសហគតា ញាណសម្បយុត្តា សសង្ខា-
រេន ។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា
។ បេ ។ សោមនស្សសហគតា ញាណវិប្បយុត្តា
សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណ-
សម្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណ-
សម្បយុត្តា សសង្ខារេន ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា
ញាណវិប្បយុត្តា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហគតា ញាណ-
វិប្បយុត្តា សសង្ខារេន រូបារម្មណា វា ។ បេ ។
ធម្មារម្មណា វា យំ យំ វា បនារព្ភ តស្មឹ សមយេ
ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។
ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៩៣] អលោភោ អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។
អទោសោ អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។ អមោហោ
អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

កាមាវចរកិរិយា ។

ប្រទាំងដោយសោមនស្ស ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ប្រទាំងដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ប្រទាំងដោយសោមនស្ស ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ប្រទាំងដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ។ បេ ។ ប្រទាំងដោយឧបេក្ខា ប្រកបដោយញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ ។ បេ ។ ប្រទាំងដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ។ បេ ។ ប្រទាំងដោយឧបេក្ខា ប្រាសចាកញាណ ប្រកបដោយសង្ខារ មានរូបជាអារម្មណ៍ក្តី ។ បេ ។ មានធម៌ជាអា-រម្មណ៍ក្តី ឬក៏ ប្រារព្ធអារម្មណ៍ណា ៗ កើតឡើងហើយ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩៣] អលោភៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អទោសៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អមោហៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

ចប់ កាមាចរកិរិយា ។

អព្យាកតេ ធម្មេ រូបាវចរកិរិយា

[៤៩៤] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋ-ធម្មសុខវិហារំ វិវិច្ចេវ កាមេហិ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

[៤៩៥] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ រូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុ-សលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុ-ខវិហារំ វិតក្កវិចារានំ វូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ។ បេ ។ បញ្ចមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ បឋវីកសិណំ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ បេ ។

រូបាវចរកិរិយា ។

អព្យាកតធម៌ រូបាវចរកិរិយា

[៤៩៤] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវរូបាវចរជ្ឈាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

[៤៩៥] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវរូបាវចរជ្ឈាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។ ទុតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ តតិយជ្ឈាន ។ បេ ។ ចតុត្ថជ្ឈាន ។ បេ ។ បឋមជ្ឈាន ។ បេ ។ បានដល់បញ្ចមជ្ឈាន មានដីជាកសិណ ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។ បេ ។

ចប់ រូបាវចរកិរិយា ។

[៤៩៦] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិឃសញ្ញានំ អត្ថង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិការា អាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៩៧] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សព្វសោ អាកាសានញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម វិញ្ញាណញ្ចាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៩៦] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបាវចរជ្ឈាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវពួករូបសញ្ញា ដោយប្រការទាំងពួង បានកម្ចាត់បង់ពួកបដិឃ-សញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនានត្តសញ្ញា លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកាសានញ្ចាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩៧] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបាវចរជ្ឈាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវអាកាសានញ្ចាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយវិញ្ញាណញ្ចាយតន-សញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩៨] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សព្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ សមតិក្កម្ម អាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៤៩៩] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ យស្មឹ សមយេ អរូបាវចរំ ឈានំ ភាវេតិ កិរិយំ នេវ កុសលំ នាកុសលំ ន ច កម្មវិបាកំ ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារំ សព្វសោ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញាសហគតំ សុខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ តស្មឹ សមយេ ផស្សោ ហោតិ ។ បេ ។ អវិក្ខេបោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អព្យាកតធម៌ អរូបាវចរកិរិយា

[៤៩៨] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបាវចរជ្ឈាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវវិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយអាកិញ្ចញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៤៩៩] ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលចម្រើននូវអរូបាវចរជ្ឈាន ជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល ទាំងមិនមែនជាកម្មវិបាក ជាគ្រឿងនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន បានកន្លងបង់នូវអាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង លះបង់នូវសុខផង ។ បេ ។ បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន ប្រកបដោយនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនសញ្ញា ក្នុងសម័យណា ផស្សៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ អវិក្ខេបៈ ក៏កើតមាន ក្នុងសម័យនោះ ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៥០០] អលោភោ អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។ អទោ-
សោ អព្យាកតមូលំ ។ បេ ។ អមោហោ អព្យាកត-
មូលំ ។ បេ ។ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

អរូបាវចរកិរិយា ។

ចិត្តុប្បាទកណ្ឌំ ។

---

[៩០០] *អលោភៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អទោសៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ អមោហៈ មានអព្យាក្រឹតជាមូល ។ បេ ។ នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។*

ចប់ អរូបាវចរកិរិយា ។

ចប់ ចិត្តុប្បាទកណ្ឌ ។

អភិធម្មបិដកេ

ធម្មសង្គណិយា បឋមោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

មាតិកា

អភិធម្មមាតិកា ១

សុត្តន្តមាតិកា ១៣

ចិត្តុប្បាទកណ្ឌំ

កុសលេ កាមាវចរេ បទភាជនីយំ ១៦

កោដ្ឋាសវារោ ៣៨

សុញ្ញតវារោ ៦១

សេសានិ មហាកុសលចិត្តានិ ៦៧

កុសលេ រូបាវចរេ កសិណជ្ឈានំ ៨០

អភិភាយតនានិ ១០៩

វិមោក្ខានិ ១៣៥

ព្រហ្មវិហារជ្ឈានំ ១៣៦

អសុភជ្ឈានំ ១៨០

កុសលេ អរូបាវចរេ អរូបជ្ឈានំ ១៨១

អភិធម្មបិដក
ធម្មសង្គណិ បឋមភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

មាតិកា

	អភិធម្មមាតិកា	*១*
	សុត្តន្តមាតិកា	*១៣*

ចិត្តុប្បាទកណ្ឌ

កុសលជាកាមាវចរ	*បទភាជនីយ*	*១៦*
	កោដ្ឋាសវារៈ	*៣៨*
	សុញ្ញតវារៈ	*៦១*
	មហាកុសលចិត្តដ៏សេស	*៦៧*
កុសលជារូបាវចរ	*កសិណជ្ឈាន*	*៨០*
	អភិភាយតនៈ	*១០៩*
	វិមោក្ខ	*១៣៥*
	ព្រហ្មវិហារជ្ឈាន	*១៣៦*
	អសុភជ្ឈាន	*១៤០*
កុសលជាអរូបាវចរ	*អរូបជ្ឈាន*	*១៤១*

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

កុសលា ធម្មា តេភូមិកា ហីនាទិភេទា ១៤៣

កុសលេ លោកុត្តរេ បទភាជនីយំ ១៥១

កោដ្ឋាសវារោ ១៧៦

បដិបទា ១៧៨

សេសា មគ្គា ១៩៣

អកុសលេ ធម្មេ បទភាជនីយំ ១៩៦

កោដ្ឋាសវារោ ២០៩

សេសានិ អកុសលចិត្តានិ ២១០

អព្យាកតេ ធម្មេ កាមាវចរវិបាកា ២៣២

រូបាវចរវិបាកា ២៦០

អរូបាវចរវិបាកា ២៦១

លោកុត្តរវិបាកា ២៦៥

អកុសលវិបាកា ៣១៨

កាមាវចរកិរិយា ៣២៥

រូបាវចរកិរិយា ៣៣៣

អរូបាវចរកិរិយា ៣៣៤

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា		ទំព័រ
ពួកកុសលធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ផ្សេងដោយហីនៈជាដើម		១៤៣
លោកុត្តរកុសល	បទភាជនីយ	១៥១
	កោដ្ឋាសវារៈ	១៧៦
	បដិបទា	១៧៨
	ពួកមគ្គដ៏សេស	១៩៣
អកុសលធម៌	បទភាជនីយ	១៩៦
	កោដ្ឋាសវារៈ	២០៩
	ពួកអកុសលចិត្តដ៏សេស	២១០
អព្យាកតធម៌	ពួកកាមាវចរវិបាក	២៣២
	ពួករូបាវចរវិបាក	២៦០
	ពួកអរូបាវចរវិបាក	២៦១
	ពួកលោកុត្តរវិបាក	២៦៥
	ពួកអកុសលវិបាក	៣១៨
	ពួកកាមាវចរកិរិយា	៣២៥
	ពួករូបាវចរកិរិយា	៣៣៣
	ពួកអរូបាវចរកិរិយា	៣៣៤

រៀបចំវាយអក្សរឡើងវិញនិងពិនិត្យតាមច្បាប់ដើមដោយ

គណៈកម្មការពុទ្ធិកវប្បធម៌អង្គការមូលនិធិវត្តបញ្ញាធំ

ការវាយអក្សរ និងបោះពុម្ពសាឡើងវិញនូវសៀវភៅព្រះត្រៃបិដកបាលី និងសេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ ដែលជាស្នាដៃ របស់លោកអ្នកប្រាជ្ញជំនាន់មុន គឺអាស្រ័យដោយការមើលឃើញនូវកត្តាចាំបាច់មួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ឯកសារដើម ត្រូវបានថតចម្លងច្រើនសា ធ្វើឲ្យមានលក្ខណៈមិនច្បាស់ពិបាកក្នុងការអាន
- រក្សាស្នាដៃវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនាឲ្យគង់វង្សស្ថិតស្ថេរ
- តម្រូវការរបស់សិក្ខាកាមអ្នកប្រាថ្នាចង់យល់ដឹងនូវខ្លឹមសារពុទ្ធសាសនា
- ផ្សាយនូវធម្មទាន ធ្វើឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនរុងរឿងក្នុងលោក

ដោយកុសលផលបុណ្យទាំងអម្បាលមាណ ដែលកើតអំពីធម្មទាននេះ

សូមឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាផ្សាយទៅគ្រប់ទិសទីទូទាំងសកលលោក

សូមឲ្យសព្វសត្វទាំងឡាយទាំងពួងបាននូវសេចក្តីសុខសួស្តី

សូមឲ្យមនុស្សគ្រប់ជាតិសាសន៍មានភាតរភាពនឹងគ្នា

សូមឲ្យពិភពលោកទាំងមូលមានសុខសន្តិភាព ។

ក្នុងករណីដែលលោកអ្នកអានបានពើបប្រទះនូវកំហុសឆ្គងណាមួយ ចង់ឲ្យយើងកែតម្រូវ ឬចង់បានសៀវភៅធម៌យកទៅអាន សូមទាក់ទងមកយើងខ្ញុំតាមអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោមៈ

វត្តបញ្ញា សង្កាត់ក្រាំងធ្នង់ ខណ្ឌសែនសុខ រាជធានីភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទ: (៨៥៥) ១២ ៩៦១ ៩២៩, (៨៥៥) ៨៨៧ ៩៦១ ៩២៩

អ៊ីមែល: maha.panna@gmail.com

គេហទំព័រ: http://www.mahapanna.org

"Wherever the Buddha's teachings have flourished,

either in cities or countrysides,

people would gain inconceivable benefits.

The land and people would be enveloped in peace.

The sun and moon will shine clear and bright.

Wind and rain would appear accordingly,

and there will be no disasters.

Nations would be prosperous

and there would be no use for soldiers or weapons.

People would abide by morality and accord with laws.

They would be courteous and humble,

and everyone would be content without injustices.

There would be no thefts or violence.

The strong would not dominate the weak

and everyone would get their fair share."

**~THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL~**

With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.

The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!

✻ The Vows of Samantabhadra ✻

I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.

When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.

✻ The Vows of Samantabhadra Avatamsaka Sutra ✻